

ר' עובדיה מברטנורה מעשר שני פרק א מעשר שני תוספות יום טוב סדר

כתב הרמב"ם סידר אחר מעשר ראשון מעשר שני על סדר מעלתם.

פרק א א מעשר שני אין מוכרין אותו. אפילו להוליכו לירושלם לפי שהוא קדש וסחם מהניתין כר"מ דלמר מעשר [שני] ממון גבוה הוא: ואין מחליפין אותו. לא יאמר לו הילך יין וקן לי שמן. שמן וקן לי יין: ואין שוקלין כנגדו.

פרק א א אין מוכרין אותו. פירש הר"ב וסחם מהני כר"מ. וכן פסק במ"ג ד' דפ"ד. וב"ה נמי סברי דממון גבוה הוא במ"ג פ"ה ומ"ו פ"ז דפאה. ועיין פרק ז דפסחים מ"ג ומ"ט פס. ועוד במ"ז פ"ד דמכילתין: ואין ממשכנין אותו. מפני שפסוק בו ברכה. ירושלמי: [ולא שוקלין כנגדו. פירש הר"ב סלע של חולין וכו'. וכל שקן פירות נגד פירות. וכן פ"ה הר"ש לתרווייהו. וכאב עוד דמוכב ב' במה מדליקין דאין שוקלין סלע וכו' ואפי' לחלל עליהן מעשר שני שמא לא יכיון משקלתיו ומפיק ליה לחולין. ע"כ]:

מסכת מעשר שני

פרק א מעשר שני אין מוכרין אותו. ואין ממשכנין אותו. ואין מחליפין אותו. ולא שוקלין כנגדו. ולא יאמר אדם לחברו בירושלם הילך יין ותן לי שמן. וכן שאר כל הפירות. אבל

סלע של חולין כנגד סלע של מעשר שני משום ציו מלוא: ולא יאמר אדם לחבירו בירושלם. לעיל איירי חוץ לירושלם והכא קמשמע לן דאפי' בירושלם שקלין בדמיו מאלל ומסתה אינו רשאי להחליף: וכן שאר כל הפירות. אפילו אוהן פירות דמעשר דידיה לא הו' אלא מדרבנן: אבל

צדנים
א מעשר אין מוכרין. סוף פסחים פ"ג: מ"ו. ו"א מלכות פ"ב ס"ז: ו"א שוקלין. שם כ"ב: מ"ו. ע"כ: ו"א יאמר. מ"ו. ע"כ: ה"ה:

חלופי גרסאות
א שאר כל גרסאותי בל שאר.

תוספות חדשים
פרק א סנהא א [בסנהא] אין מוכרין אותו. סי' ע"ב. קדושתו והלקיח וליכט לירושלם אבל אם מוכרו שאל לחולין והמעות יתפס קדושתו מחר ועי' בס"ד מ"ז ומ"ט הר"ב ע"כ. (מהחז"ק"ר ז"ל):

אמר הגביה
וכ"כ בר"ש לקמן מ"ז ופ"ג מה שכתב הר"ב וסכ"ב אפילו להוליכו לירושלם לר"ך לפרש ל"ה להוילא לחולין וס' המעות לא יפלה ועי' בר"ש לקמן מסנה ה"ו:

תוספות רע"ק
פ"א משנה א [את א] בירע"ב ד"ה מעשר שני. וסחם מהני כר"מ. פסוק דמ"ל דלרבנן אף הוון לירושלם מוכרין אותו וע"כ דמ"ל לה"ב דלרבנן אף חוץ לירושלם ספקן הירוש הוה. ועי' בת"כ פ"ג ס"ה דמוכב ב"ה בירושלם. דכ' בעשיית דמוכב כשנדרין ד' ק"ב דחוץ לירושלם ל"ב סתמן גבוה הוא וע"כ:

פרק א א אין מוכרין. ופי' ה"ר יוסף ו"ל פי' אין מוכרין היינו שמוכרו בדמיו ואין מחליפין ר"ל שחליפין בחובל אחר ע"כ: אין מוכרין. בין הפירות עמון בין הסלעים שנתפס קדושתו עליהם ובא למכרן במעות או בפירות פסוחות בסביל טורח הדרך. ובירושלמי אין מוכרין אותו מפני שכתוב בו קדושה וכל מעשר הארץ וכו' קדש לה'. אין ממשכנין אותו מפני שכתוב בו ברכה דכתיב בפרשת ראה גבי מעשר שני כי יברכה ה' אלהיך וקיימא לן בגבול מניעא דאין ממשכנין אלא בפסוחות שכלים כדכתיב ויאלף חליך וכיון דכתיב ציה ברכה הוא שכתוב וכנגד בעיני המקום והא עממא אימקרי לר' יהודה דס"ל במתני'

שלמה מלאכת
דכ"פ האיש מקדש דמעשר שני ממון הדיוס הוא דאילו לר"מ כיון דממון גבוה הוא פשיטא דאין ממשכנין ואפי' ממשכו או משכון אלו דידיה דהא הוא ולא דידיה דהא הוא. ר' יוסי בשם ר' עירא ור' יוחנן בשם ר' אילא לעולם ר' יהודה מודה למתני' ופעמא מפני פסולו פי' הרש"ש ז"ל שלא יפעה נמי כי מחללו על הכסף לאכול הכסף ללא ידע דמוכרו אין המנה מחולל וכי מחללו המנה מחולל. ור' יוסי בשם ר' אחא דברי הכל הוא ופעמא כדי שיהו הכל זקוקין למחלתו פי' שלא יתבטל אדם מלעלות לירושלם דרחמנא חלי פעמא למען תלמד ליראה וכו' ואם ימלא מי שיעלה פירותיו ויתן לו כאן מעות לאכילה יתבטל עליותו: אבל

יבין תפארת ישראל בווע

פ"א א אפי' בירושלם או אפי' להוליכו לירושלם ומתני' ר"מ היא (א) ודקיי"ל דע"מ ממון גבוה אבל בשרפתו להעלות המעות לירושלם מותר למכרו וכלקמן [פ"ד מ"ז]: ב) בין ע"י ב"ד בין ע"י עמון מדכתיב בו ברכה: ג) סלע חולין נגד סלע מעשר דה"ל ציו מלוא. וכ"כ נגד פירות מע"מ גופייהו דלל: ד) אף דמיסין מעשר. אף דמע"מ שלחן לענין חלה מיירי. הישבני רביו הנ"ל ו"ל גס רש"י במקומו כ' ב' הפירושים אם מטעם ממון גבוה אם מטעם היתר אכילה. אמנם חו"מ סוכה פ"ג מ"ג הוכיח ממאי דמוכב כנסה דהו"ל דלעיל ממשע שני וכתיב קודש יגונו ח"כ מוכח דהטעם דחוץ לירושלם פסור מחלה הוא משום דממון גבוה דל"א אין שייכות למסרן עלה ממט"ס בעיר הגדהת עכ"ל. והר"ב סמ"ג סנהא ב"ד שפיר יש ליישב ק"י ה"ס החס דהכי מקשי דאי ימלא דלענין חלה לא מקרי ממש"ס כגבולין עירושלמיס ה"ל לענין עיר הגדהת לא מקרי שאלה ולא גרע ממוכר דקאמר החס [פ"א] שאיט דבין עיר הגדהת מדכ' חקבון ואסחא שאינו מחוסר רק קבילה ושריפה יאל זה שמחוסר חלישה קבילה ושריפה ה"ל מע"מ מחוסר פרייה קבילה ושריפה ח"כ מלאחי שנס חוס' כסורות ה"ל כחזו קנת מוס:

פ"א א ב"ב הר"ב וכו' עלה רבינו הגאון מהו' עקיבא שליט"א [באות א] ו"ל משמע דס"ל כו' ו"ע עכ"ל. פ. ואנא מרתחא כולה נוספאי להשיב על ד"ק. וכו' החס אמרי' לכ"ע ממון גבוה רק לכ"ע פסור מתלה קאמר' והטעם משום דהעיסה לא חוי ליה ולא מקרי עירושלמיס. אבל לענין למכרה ק"י הוא מתרומה וכמ"ס ירושלמי הכא וכ"כ תו' [כסורות ד"ס ב'] ד"ה תן ותו' [קדושין ד"ג ב'] ד"ה אי. הוכיחו ובררו כשמנה חדשה דכנסהדרין רק אפי' הפירושים אם מטעם ממון גבוה אם מטעם היתר אכילה. אמנם חו"מ סוכה פ"ג מ"ג הוכיח ממאי דמוכב כנסה דהו"ל דלעיל ממשע שני וכתיב קודש יגונו ח"כ מוכח דהטעם דחוץ לירושלם פסור מחלה הוא משום דממון גבוה דל"א אין שייכות למסרן עלה ממט"ס בעיר הגדהת עכ"ל. והר"ב סמ"ג סנהא ב"ד שפיר יש ליישב ק"י ה"ס החס דהכי מקשי דאי ימלא דלענין חלה לא מקרי ממש"ס כגבולין עירושלמיס ה"ל לענין עיר הגדהת לא מקרי שאלה ולא גרע ממוכר דקאמר החס [פ"א] שאיט דבין עיר הגדהת מדכ' חקבון ואסחא שאינו מחוסר רק קבילה ושריפה יאל זה שמחוסר חלישה קבילה ושריפה ה"ל מע"מ מחוסר פרייה קבילה ושריפה ח"כ מלאחי שנס חוס' כסורות ה"ל כחזו קנת מוס:

משנה ראשונה
פרק א א אין מוכרין אותו. פי' הר"ב סחם מהני כר"מ דלמר ממון גבוה הוא ע"כ. כ"ב דקידושין ד' ל"ב יליף מקרא דכתיב ציה קדש לה' הוא כהויפו יהא ולכתי אמר ר"מ החס דהמקדש בו אשה בין שוגג בין מיד לא קידש. ואי לא קרא דכהויפו יהא לא הוה אסור במכירה אפי' דממון גבוה הוא כמ"ס החוס' יטניס בקידושין ד' ל"ב דהמקדש בחלוף אינה מקודשת אפי' דאית ציה ע"פ שיכול למוכרו לכהן מ"ל כיון שהוא ממון גבוה אינה מקודשת פי"ב אלא ממון גבוה מותר במכירה וגבי כבוד שמוס כתב רש"י בחס' המוכר ד' ז' שאיט נמכר דבין קדשים הוא לפסוחות סמרה בדבר שקרי למחזק ע"כ וא"כ מעשר שני שאינו קרב מותר אלא כולה עממא הכא משום כהויפו יהא. ולא כתיב"ט פ"ב דקידושין מ"ה שכתב דכהויפו יהא לא אימקריך אלא לר"י אבל לר"מ אלא ה"ל ממון גבוה הוא עכ"ד. ו"ל לומר כן דאי אית ליה לר"י כהויפו יהא אפי' אמר שהמקדש בו אשה כמזיד קידש. הא מדלוריימא אין חלקין בו שוגג למזיד וכדילא אמר החס בחס' לר"י שנתח מעשר כן קידש דלוחי לא יתח לה משום כרתח דלוחיא. אלא דלחי דכהויפו יהא ר"ל דכיה ליה וכלאו הך דרשא א"כ דממון גבוה מותר למוכרו כדפי'. וכלהו דלוחי הך דקתי אין מתשכנין ואין מחליפין כולה מדכ"א ז' אהו דכהויפו יהא שלא יתבול ולא יתליף ולא יתשכן. ו"כ פל דברי הר"ב דגבי מהנה חס' כ' דמתנה ממון גבוה לברי האומר מתנה במכר אקוב ובירושלמי נמי בעי למימר ר"מ יהא דלמר מתנה אינה במכר ומש"ס מותר במתנה חס ומסוק דאפי' דבדכי הכל אחיא ובמתניו ע"כ ולא ידכתי מלי אולגתי למכר מהמתנה הכא לא תכר כתיב ולא תמנה אלא תדכתיב הוא כהויפו יהא אפי' ארמטנו כולה תכר ומתנה ומליפין וכן מוכח בסדיו בקידושין ד' ל"ד דפריך החס בעשייתו או ר"מ האמר ממון גבוה הוא מי תלי יסיב ליה במתנה. אלא כ"כ דל"מ ע"ל מתנה אינה במכר כשנלמא הכא פשיטא דמתנה ומכר עין וכן

פרק א א אין מוכרין אותו. פי' הר"ב סחם מהני כר"מ דלמר ממון גבוה הוא ע"כ. כ"ב דקידושין ד' ל"ב יליף מקרא דכתיב ציה קדש לה' הוא כהויפו יהא ולכתי אמר ר"מ החס דהמקדש בו אשה בין שוגג בין מיד לא קידש. ואי לא קרא דכהויפו יהא לא הוה אסור במכירה אפי' דממון גבוה הוא כמ"ס החוס' יטניס בקידושין ד' ל"ב דהמקדש בחלוף אינה מקודשת אפי' דאית ציה ע"פ שיכול למוכרו לכהן מ"ל כיון שהוא ממון גבוה אינה מקודשת פי"ב אלא ממון גבוה מותר במכירה וגבי כבוד שמוס כתב רש"י בחס' המוכר ד' ז' שאיט נמכר דבין קדשים הוא לפסוחות סמרה בדבר שקרי למחזק ע"כ וא"כ מעשר שני שאינו קרב מותר אלא כולה עממא הכא משום כהויפו יהא. ולא כתיב"ט פ"ב דקידושין מ"ה שכתב דכהויפו יהא לא אימקריך אלא לר"י אבל לר"מ אלא ה"ל ממון גבוה הוא עכ"ד. ו"ל לומר כן דאי אית ליה לר"י כהויפו יהא אפי' אמר שהמקדש בו אשה כמזיד קידש. הא מדלוריימא אין חלקין בו שוגג למזיד וכדילא אמר החס בחס' לר"י שנתח מעשר כן קידש דלוחי לא יתח לה משום כרתח דלוחיא. אלא דלחי דכהויפו יהא ר"ל דכיה ליה וכלאו הך דרשא א"כ דממון גבוה מותר למוכרו כדפי'. וכלהו דלוחי הך דקתי אין מתשכנין ואין מחליפין כולה מדכ"א ז' אהו דכהויפו יהא שלא יתבול ולא יתליף ולא יתשכן. ו"כ פל דברי הר"ב דגבי מהנה חס' כ' דמתנה ממון גבוה לברי האומר מתנה במכר אקוב ובירושלמי נמי בעי למימר ר"מ יהא דלמר מתנה אינה במכר ומש"ס מותר במתנה חס ומסוק דאפי' דבדכי הכל אחיא ובמתניו ע"כ ולא ידכתי מלי אולגתי למכר מהמתנה הכא לא תכר כתיב ולא תמנה אלא תדכתיב הוא כהויפו יהא אפי' ארמטנו כולה תכר ומתנה ומליפין וכן מוכח בסדיו בקידושין ד' ל"ד דפריך החס בעשייתו או ר"מ האמר ממון גבוה הוא מי תלי יסיב ליה במתנה. אלא כ"כ דל"מ ע"ל מתנה אינה במכר כשנלמא הכא פשיטא דמתנה ומכר עין וכן

ב מעשר בהמה. מ"ה פ"ג
המנוח נעוהו ה"ה ה' ו'
הבביר. ג"ל י"ג המנוח ו'
יהאמי פ"ג לקדשין. מ"ה
שם פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג
פ"ג ופ"ג פ"ג פ"ג פ"ג פ"ג
פ"ג פ"ג :

תוספות חדשים

[תי"ט ד"ה] בתנת חנם
כו' וכל כו' כ"ע מדרו
עכ"ל. אשתמיטתיה דר'
זכר גוסיה דמוקין מהני
דהכא כד"ל חיבו גוסיה
אמר בירושלמי ריש פק"ג
דמשעות דהכא ג"כ כד"ל
ולשני קישוים מעשר הקילו
ע"ן שם כה"ל שביבא
ובמחול פליג הכה וכו'
ד"ב מתני' דהכא דוקא
כ"ל ע"ס :

הדושי מהר"ח

א' משנה א [תי"ט
ד"ה] בתנת חנם.
כהב הר"ב כו' וכו'
דדוקא לע"ן כו' כ"כ' :
משנה ב [תי"ט ד"ה]
דבביר שוכרין אותו
תמיס חי וכתב הר"ב
ישא תבירין כיון
לחבביר לכתוב מה תועלת
לוח שקביר כו' עכ"ל.
וא"ל שילקחו ויבכרו לכתוב
אחר ביתר פסה שנתן
ויירוח דהא חבביר שוכרין

תוספת רע"ק

משנה ב במשנה א [אית ב]
חי ושחופ' הריני שריבין
בגירא אפר קודם שחיפהו

תום אנשי שם

פ"א א בר"ב ד"ה
אבל תמיס כו'
שמעתי כו'. י"ז ע"ס דהתי
הכנס על ירוש' זו דתי'
לדיחא תמנה לוח כמתה
ממש חק"ל דהדריח תק'
הכי כ"כ כפ"ל אלא אמר
לו העלם שאלכס כו' מ"ח
לא מתני' בתוספתא כה"ל
ולא סגיט תוספתא דהיכי
מתי' לפרש משנתין
דבמתיס מיירי הא מתין
זו לאו קתיי והכי הו"ל אכל
טען אורי מתנת חנם ועוד
הכי דדוקא לפרש מתני'
דהכא כה"ל מה נעטי לין
בתיובתא דשתי' דר"ב
דחיס ליתא לפרושי בהמתיס
דהא כתיב תני כהסתי מתני'
גוסה דהעלם שאלכס מותר
דהיינו המנה וכן אין לפרש
הירושלמי דבמתיס קאמר
כו' אלא דכונת הירושלמי
לומר דבכל מדין דמתנה
מותרת כמת' אף בהמת'
מת'. אבל למאי דליחא
ב"ל דין קדושין ד' ג"ד
והקא סעודה מע"ס כו' בין
שיתין לו בהמתה מני אי
ר"מ חי מתני' יתב ליה
בהמתה האמר מע"ס ממון
גבירי כו' ע"ן דהיב

נעבלי כו' מוצא דר"ל דמתנה כמכר גם לפני מע"ס וכתב מתני' דהכא דלא לפרש בשדו נעבלי דהא דמושי דרישא דלין מוכרין דבסופרם מיירי ז"ל דאלושי' דלין דלויסין קאי וקמ"ל דלין אכור אלא לומר בלין יין וכן לי שמן אבל אומר בלין יין שאין לי שמן והלא אומר בלין שמן שאין לי יין מותר ולא הוי לויסין כיון שאינו יכול לכוונתו ממוט דרין ומתנה כה"ל שבי כמבואר בתוספתא והיכתיב ד"ס. (פ"ט) א"ל גם הר"מ הכיז בשמרו הא דהילין יין שאין לי שמן דרבי אע"ג דמתנה פוסק כמילן דלחסי ולא זכיית למוחל חלקו עטס נייסיה. ומלחתי נחמדי דוד בתוספתא כתיב שהגריס כוח אכל גם בייסונו לא מלחתי קודם רוח פ"ט וע"ג : תי"ט ד"ה בתנת חנם וכו' וכן פסק כו'. דבמגלה ד' כ"ז ע"ג אפליגי כ"י ר"ל וביבא והלכס כריניא דמתנה כונידי וכו' ד' ט"ז נמי אמר' מתנה כמכר. ואין לתמוה דסליגי ר"ל וביבא רוח פ"ט וע"ג : תי"ט ד"ה בתנת חנם וכו' וכן פסק כו'. דבמגלה ד' כ"ז ע"ג אפליגי כ"י ר"ל וביבא והלכס כריניא דמתנה כונידי וכו' ד' ט"ז נמי אמר' מתנה כמכר. ואין לתמוה דסליגי ר"ל וביבא רוח פ"ט וע"ג :

מתנת חנם. [כתב הר"ב ע"ן וכו' אבל לתת לו מתנה וכו' אסור]. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות

דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

יבין תפארת ישראל יבין

רק מר"ס: (ה) דוקא בזמנינו על שולחנו דאל"כ אסור דמתנה כמכר כפ"ג דמעשר כו' ז'. וכו' דלתי קאמר מתנה חנם. והרי הוי בני כשיאמר בהמתה אלא קמ"ל דקא בהמתה שהיא חודא חנם דלא עביד זל"ל נייח נפשי' שרי. הא בנותן זה לזה. ושוכר חבירו לו [במגילה ד"ז] דמחלפי סעודתייהו אהדי הכא אסור: (ו) ה"ה תמיס שחוט. דבנקרב בבהמ"ק. אף שהבשר לבעלים אסור להם למכרו ובשחוטו כיון הרי אסור בהגאה רק לירי דתמא סיפא כבור חי נקט נמי במעשר חי וה"ה דלין ממשכתי

משינה וזכנס דתק סר"ל לפרש בסיפא אפילו בירושלים שקיטין נדמיו וכו'. בתנת חנם. תמוס דמתנה תמא אסור אלא בזמנינו לאכול קרי לה מתנת חנם שדק האדם להכניס אויב לאכול בלא שום קבלת טובה וזה מתנת חנם וכו' ע"פ ד"ס פ"ג דהמתן סהליקיס אויב מנקיטס אלא מתנת חנם כלומר שאין השם ב"ל לירי לקובעו ומה שנתן הוא המתנה חנם. אבל מתנה תמא שנתן אדם לחבירו אינה קרויה המתנה חנם דלי לאו דהוי ליה סגלה מיינה לא הוי יסבי ליה: ב מעשר חנם אף מוכרין אותו. והא דלא חשיב מעשר בהמה כפ"ג דשמיטת גבי דברים שאין פושטין בן

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

יבין תפארת ישראל יבין

ואין מחליפין אותו כמו במעשר שני לעיל. ורק חדא מיייה נקט וה"ה חיק: (ז) דה"ל כמכר והוא פשיטא. ומה"ל לא לטעורין למנקט בן במשנה א' במעשר שני. ולא נקיש לה הכא רק משום היסוד דסיפא דבביר אע"ג שאינה יכולה ליהנות ממנה עד שזומס. ואולי לא יומס כלל אפ"ה מקדשין בו גם הספק שמה יפול בו מום והנהה כולי הוא שיהיה פרוטה דהגהה זו היא שיהיה פרוטה: (ח) בזה"ל שיהיה פרוטה במימו. משא"כ תמיס שחוט יקבר. אבל בזמן שבהמ"ק הרי להקדשה קאי ואינו נטון

ראשונה וזכנס דתק סר"ל לפרש בסיפא אפילו בירושלים שקיטין נדמיו וכו'. בתנת חנם. תמוס דמתנה תמא אסור אלא בזמנינו לאכול קרי לה מתנת חנם שדק האדם להכניס אויב לאכול בלא שום קבלת טובה וזה מתנת חנם וכו' ע"פ ד"ס פ"ג דהמתן סהליקיס אויב מנקיטס אלא מתנת חנם כלומר שאין השם ב"ל לירי לקובעו ומה שנתן הוא המתנה חנם. אבל מתנה תמא שנתן אדם לחבירו אינה קרויה המתנה חנם דלי לאו דהוי ליה סגלה מיינה לא הוי יסבי ליה: ב מעשר חנם אף מוכרין אותו. והא דלא חשיב מעשר בהמה כפ"ג דשמיטת גבי דברים שאין פושטין בן

אבל נותנין זה לזה מתנת חנם. וכן פסק במ"ג פ"ד ועיין במ"ג דר"פ. [ומ"ס הר"ב כגון שמומיט וכו'] אבל לתת לו ממש לדברי האומר מתנה כמכר אסור. וכו' דדוקא (לעניים) לתת בהמתה מעשר שני פליגי אבל אפשר ויכול להיות דלקבוע למעשר כולי עולמא מודו דלין מתנה קובעת כמכר. וכשי סתמוה היינו משנה ראשונה דפ' שיי למעשרות. ומ"ב פ"ג דמעשרות]: ב [תמיס חי. פירש הר"ב והוא הדין נמי שחוט. עיין מה שכתבתי בריש פרק ה דבטרות]: הבבור מוכרין אותו תמיס חי. וכתיב הרמב"ם ושמה האמר כיון שהבבור לכהן מה תועלת ליה שקלאו. הנה הוועלת גליה ומפורסמת כי אם נפל בו מום והוא אללו יאכל אותו הקנה אותו עכ"ל. [ומתני' בזמן הזה. דבזמן המקדש אין מוכרים מלאכת

מעשר שני פרק א מעשר שני תוספות יום טוב סה

אין מחללין. מ"ה פ"ג
 מהלכות מע"ש ה' פ"י י"א.
 פסג שנין ק"ל"ו טור וט"ז:
 י"ג שו"ת א"ח סוף ק"ח:
 ג' הלכות. מ"ה פ"ג סוף ס"א:
 כ"ד י"ג. שם פ"ג. סוף ס"א:
 שם פ"ג. סוף ס"א. חמ"ד. חמ"ד. חמ"ד.
 מ"ה פ"ג. סוף ס"א:

הדרושי מהר"ח
 פ"ג פ"ג שאין עושין
 סחורה בבבוי ופ"י שם
 ה"ש שאפשר שאם לוקח
 ביול וימכר ביוקר הוי
 סחורה וה"פ"ט פ"ג פ"ג
 בפשיטות שם במשנה ד'
 לקח בבבוי לשמחה נהו כו'
 וימכר למכור בין חמים
 כו' רק שלא ימכרו בו
 עכ"ל ומשמע שלא ימכרו
 כדי להשתכר וה"ש פ"ג פ"ג
 שם בפ"ג במשנה ד' שאם
 ירויה בו כולם ע"ש וק"ל:

תוספות רע"ק
 [אית ג] שם ברי"ט סוף
 ר"ה הבבוי וכו' ומש"ה
 ל"ה קניי שחום. לכאורה
 רשחום בזמן הבית יכול
 למכור דעה דאין מוכרין
 חי חמים משום ששימור
 הקרבה ואין זכות לבקן
 בו היינו קודם הקפדה
 כמ"ש רש"י להדיא אבל
 אחר הקפדה דוכה בו
 כהן יכול למכור. ופ"ט
 אינו מוכר דהא לר"א
 דמוכר פתני' בבין הבית
 הא דקתני חי אבל שחום
 לא. צ"ל השעם כמ"ש
 רש"י דלא אורח ארעא
 לעשות סחורה בבבוי
 שקרב למבוא. א"כ י"ג
 דבין שברא לא פליגי ר"ג
 אלא דפ"ל דגם חי א"י
 למכור דאין לבקן זכות
 עד אחר הקפדה ובאמת
 קשה ל' במוה"ק (סחורה)
 דף ו' ע"ב דמירך דבא
 לה"פ

תוס' אג"ש שם
 דה"ה בפסלים בתלמוד
 בשלמים לאתר שמיטה
 משלחן גזיה וכו' ממילא אף
 במעשר נהי ללאחר שמיטה
 און צו ל"ה דלא יגאל מ"מ
 לא יאל מדין שאר קדשים
 דמש"ל וכו' לאחר שמיטה.
 מיכה לחום' ורמ"ט דפ"ל
 דדוקא ממתנות כהונה שייך
 משלחן גזיה וכו' ולא בתלך
 העולים. טעמא דמש"ל חס
 שחוט אינו נמכר במזבח
 כווי קדשים ובבבוי ע"כ
 לר"ך לטעם זה לל"ל דמש"ל
 וכו' דהו' שייך נמי לל"ל
 מחיים כשאר קדשים קלים
 אבל כבוד קודם שחי' במזבח
 נמי לבבוי ובבבוי חס
 כבז הכ"מ. הו"א מוכרין
 אבל מדברי ר"כ כ"ל כחן משמע
 דהו"א מדאורייתא מלה יגאל
 וכ"מ בתמוה שם. ונע"מ
 שחוט מזבח גזירה אלו
 מחיים דהוי דאורייתא ופ"ט
 דלא הוי גזירה. (מ"ר):
 ג' בשמחה בקבוק. פסח נכד
 וס"ה נקבוק. דיראה מזה
 דהיינו דהיינו קבוק ונ"מ
 למי"מ א"ש חס הו"א דכר
 אחת ועמ"ס כס"פ. (ה"ש)
 כ"ג

מוכרים אורח תמים שעומד לקרבן ואין לכתוב זכות זו. כדלחמא פ"ק
 דתמורה הביאה הר"ם *ומשום הכי לא מלי קהני שחוט דתמים שחוט
 בזמן הזה יקבר כדתן ספ"ה דבסורות]: ג' [יצא העור לחולין.
 לשון הר"ם וכולהו נפקא לן בריש פ"ג דעירובין דהניח בן בג בג

[אומר] בבקר מלמד שלוקחים בקר על
 גב עורו [יגאל העור לחולין ואין לר"ך
 למכרו ולחזור ולהכלו בירושלים] ובלאן
 מלמד שלוקחים לאן על גבי גיזתה
 [פירש"י ח"ג דליכא דתרי עור גיזה
 דפקפו לחולין ע"כ] בין מלמד שלוקחים
 יין על גבי קקטו. ובשכר מלמד שלוקחין
 תמד משהחמין. ומיתורא דבי"ת דריש.
 וכך מסקי התוספות דהס' דמיתורא
 דביתי"ן דריש. דפרטי לריכין לכלל
 ופרטי וכלל כפ"י הר"ב לקמן משנה ה'
 וכתב עוד הר"ם דהיה לבשר תלויה
 דנקטה אגב העור וקליפי' אגוזים ילפינן
 במה מליטו]: **מקום שדרכן למכור**
 סהומות *]. "כלומר שמוכרין הקנקן

עם היין. לשון הפירוש שהוכרתי]: **החמור**. פ"י הר"ב פסולת של
 ענבים וכו'. ובפרק בתרא דמעשרות משנה ו' מפרש דכן בשמרים:
 * דריש הלשון שדרכן היין למכור עם הקנקן. הר"ם בשם יוסלמי. אינו
 שנתן

מלאכת שלמה
 בזכור חי לא הוי מקודשת ע"כ ועיין במ"ש לעיל בסמוך בשם ה"ר שמשון
 ז"ל: אין מחללין מעשר שני על אסימון. מתני' דלא כר' דוסא דהתן
 צ"ג דמסת' עדות מהללין מעשר שני על אסימון דברי ר' דוסא ודכמיס
 אורסין ועמיהו דר' דוסא דלא דריש וזרת אלא כפשיט' שהוא נלרז כבודר:
 ולא על המעות שאינם ברשותו. כגון שפגל כיסו לים הגדול אבל אם
 הם צביתו כיון שהם במקום המשתמר ברשותו קרינן בהו והיינו דהתן לקמן
 פ"ד היה עומד כנגדן ואין בידו מעות אומר לחבדו הרי הפירות האלו נתונים לך
 במתנה חוזר ואומר הרי הן מחוללין על מעות שצבית: ג' הלוקח ברבחה וכו'.
 והאי דנקט הכא הלוקח דעבד עמנו. דהא נהא פליג דקמ"ה ונ"ה חמי מעכברין
 דעיקר מעשר שני לשלמים הן: האגוזים והשקדים יצאו קליפיהם לחולין.
 הא אהי מקל וחומר מלאן אגב גזותיה דמרבין ליה מבי"ת דובלאן דהא גזיה
 דלמינו קיימא ומודבבא לאן לחודיה וגזיה לחודה ויואלה לחולין הני דלעולם
 נמכרין כן לא כ"ש. ועיין בר"פ בכל מערבין: **החמור**. עיין לעיל פ"ה
 דמעשרות

(במדבר יח) לא הפדה אבל נמכר הוא: ומקדשין בו את האשה.
 דממוט של כהן הוא ומוחר למכרו: אסימון. מטבע שאין עליו לורה
 ואין מחללין עליו מעשר שני דכתיב (דברים יד) וזרת הכסף בידך כסף
 שיש עליו לורה: ולא על המטבע שאינו יוצא. דכתיב (סס) וזרת
 הכסף בכל אשר תלוה נפסך. פרט

לכסף שאינו יוצא שאינו יכול לקנות ממנו
 מה שהוא חולה ולא על המעות שאינן
 ברשותו. כגון שפגל כיסו לים הגדול
 אינו יכול לפדות מעשר שני על מעות
 שצטפו שהוא לר"ך לשכור מי ששט על
 פני המים להוליאו: ג' הלוקח בחמה
 לזבחי שלמים. ומעות מעשר שני שכן
 הוא עיקר מות מעות מעשר שני
 לקנות מהם שלמים דילפינן שם שם
 לגזיה שיה מהר עיבל: וזוהי. שאינה
 ראיה להקדבה וקנאה ממעות מעשר
 שני לאכול אותה בשכר תלויה כלומר
 חולין: יצא העור לחולין. ואל"ל לאכול
 דמיו בירושלים: יצא הקנקן לחולין.

ואין לר"ך למכרו ולאכול דמיו בקדושת מעשר בירושלם והני מילי
 כשהמוכר והקונה הדיוטים ואין נותנים עיניהם אלא צבצר לאכול
 ובין לשמות. אבל אם אחד מהם אומן לעבד עורות. או יולר
 חרס דעכשו ודאי טען עיניו בעורות או בקנקין נעשה כקונה זה צפני עצמו זה צפני עצמו ולא יאלו לחולין: **החמור**. פסולת של ענבים

כמוכר לו הזכור חס כי היכי דליתיב ליה בצורות שילודו לו בעדרו דבכור
 חס בזמן הזה אין מי שיקנו אלא בזול דעבי לוקח לשהייה עד שימס לכך
 הוי האי כהן דמוחל גביה דישאל ככהן המסייע ואכור רוב אשי פליג עליה
 חס: ומקדשין בו את האשה. א"ר יהודה בן פוי בשם גרמיה בין חי
 בין שחוט דכתיב יהיה לך אשי' לאהר שחיטה אבל בשם ר"י בן לוי אמר
 דדוקא כשהוא חי מקדשים בו דאית ליה לכתן זמיה בגויה אבל אם נשחט
 ומרק דמו ע"ג המזבח הוי קדשי מוצה ושלחן גזיה הוי ואין מקדשין בו וילין
 לה מקרא דכתיב כחזה התטפה מה חזה התטפה נאלל לזכרים ולנקבות דכתיב
 צפ' שמני גזי חזה התטפה אהי ובין ובנותיך אף צבכור בן אבל לא לדבר
 אחר. ועיין דילן צפ' האומר מפיך לה מקרא דכתיב לאה מה אם לאכילה אף
 הוא נמי הוי לאכילה ולא לדבר אחר. ועיין במה שכתבתי בפ"ק דב"כ ס' ב'
 בשם הרא"ש ז"ל דמשמע מנייה דמתני' ר' יוסי הנליו הוי צבכר דכתיב ליה
 דבכור ממוט דכהן הוא לקדש בו את האשה אבל לרבנן כהן שקדש את האשה

יבין תפארת ישראל יבין

ה"ה דכך מליותו לקנות במעוטהו בחמ' לשלמים. או חי' שאינה בת הקרבה
 לבשר תלויה ר"ל לחולין (יר) ששה יותר: (שו) ר"ל שמוכרין הקנקן עם
 היין: (שו) ואם המוכר או הלוקח אומן מעבד עורות או יולר חרס ודתי'
 נוהגים עפי בשביל אלו. ולהכי לר"ך למכרם לאכנן בירושלים: (ז) מים
 טע"ג

ראשונה
 דמדאורייתא מלוה בשלמים. וז"ל דאסתמחה בעלמא הוא וחסו ועוף שאין לאוין
 לשלמים מותר ליקח לכתמלה כמ"ש הרמב"ם בבבוי פ"ו דין י"ב: או חיה לבשר
 תלויה יאל העור לחולין. חומה על הסו' במתנות ריש ד' פ"ג שבלו להכויס דין
 זה דמיה לבשר תלויה יאל עור לחולין מדיוקא דמתני' דלקמן ונעלם מהם משנה
 זו: כד"י יין סהומות. הא דנקט לה בלישנא דסהומות ופחומות ולא מני מעכברין
 עם הקנקן לו הקנקן מוכרו עם הקנקן שהלוקח מניסו נקנקו עלו לך חוט פחומות
 אותו להביט דרך לכותמו במנופה שלא יפוג ריחו ונעמנו אם לא שאין דעתו
 לקנות אלא לעבודו לכלי אחר אינו סתמו במנופה שמתוך לחזור ולפחותו
 והלכך כשדעתו למוכרו עם הקנקן מוכר סהום שהרי אין פסיד לערו היין חבלי
 זה אבל כשאינו מוכרו עם הקנקן שהלוקח מניסו נקנקו עלו לך חוט פחומות
 המוכר מתחלה והיינו דרכן למכור פחומות ולאו דוקא פחומות אלא כשאינו
 אותמו במנופה אלא מחכה בכוסיו ערלי פחומות קרי ליה. והיינו נמי דמנן
 בפ"ג מיי"ג דיש מילוק דין בין שד שלא נפן ויבין משגפן וס"פ: יצא קנקן
 לחולין. פ"י הר"ב שאם המוכר או הלוקח אומן ומקפיד לא יאל לחולין. וקבל'
 דבבקר ובלאן דיליף מינה בעירובין שלוקחין בשכר אגב הסור ויין אגב קנקלו.
 מיי"ה

ה"ה דכך מליותו לקנות במעוטהו בחמ' לשלמים. או חי' שאינה בת הקרבה
 לבשר תלויה ר"ל לחולין (יר) ששה יותר: (שו) ר"ל שמוכרין הקנקן עם
 היין: (שו) ואם המוכר או הלוקח אומן מעבד עורות או יולר חרס ודתי'
 נוהגים עפי בשביל אלו. ולהכי לר"ך למכרם לאכנן בירושלים: (ז) מים
 טע"ג

משנה
 ה"ה דכך מליותו לקנות במעוטהו בחמ' לשלמים. או חי' שאינה בת הקרבה
 לבשר תלויה ר"ל לחולין (יר) ששה יותר: (שו) ר"ל שמוכרין הקנקן עם
 היין: (שו) ואם המוכר או הלוקח אומן מעבד עורות או יולר חרס ודתי'
 נוהגים עפי בשביל אלו. ולהכי לר"ך למכרם לאכנן בירושלים: (ז) מים
 טע"ג

תפארת ישראל
 ה"ה דכך מליותו לקנות במעוטהו בחמ' לשלמים. או חי' שאינה בת הקרבה
 לבשר תלויה ר"ל לחולין (יר) ששה יותר: (שו) ר"ל שמוכרין הקנקן עם
 היין: (שו) ואם המוכר או הלוקח אומן מעבד עורות או יולר חרס ודתי'
 נוהגים עפי בשביל אלו. ולהכי לר"ך למכרם לאכנן בירושלים: (ז) מים
 טע"ג

יבין
 ה"ה דכך מליותו לקנות במעוטהו בחמ' לשלמים. או חי' שאינה בת הקרבה
 לבשר תלויה ר"ל לחולין (יר) ששה יותר: (שו) ר"ל שמוכרין הקנקן עם
 היין: (שו) ואם המוכר או הלוקח אומן מעבד עורות או יולר חרס ודתי'
 נוהגים עפי בשביל אלו. ולהכי לר"ך למכרם לאכנן בירושלים: (ז) מים
 טע"ג

ד' הלוקח . מנחה פני . מ"י שם ה"א : כ"ד יין : מ"י שם ה"א :

תוספות חדשים

משנה ד' [במשנה] לא ילא דמי הכלי לחולין . לא ידעתי אמאי שני נלשט ולא הנה לא ילא הכלים לחולין כמו בקקן :

תוספות רע"ק

לר"ג מרקמי חי . חי אין שחום לא . ואי ביה"ב איכא את שחום הא כי היכי דהוא סבר לנפשה דהם שחום אין מוכרין דהיי בון דלפא גם ר"ג סבר בון . היכי קמי דמוכרין הם חי היינו דלא משכחא סכורה רק בחי דמשכחא ביה"ב אבל שוחט אין מוכרין בשום פנים ואשבעינן דאף בוכן הבית א"ל למכור אף דמור הקשרה וכה הובן מ"מ אין מוכרין משום דהיי ביוון וצ"ג : משנה ג' [אות ד'] [היי"ט ד"ה] אינו נלקח . וכן לאורו הפילה ע"י בשבת הא ע"ג ע"ב דאמרינן דאין סאן ודניף מיליחא מפלחא דאינו הייב משום מעשר דאין עיבור אלא בנר"ק . ופירש"י שם שצבר מלח המשרפות הטיב וכו' . הרי מבורר דמלח לא מקרי נר"ק . ודוחק חלק דלענין

תוס' אנשי שם

ב"ב ד"ה נקח בו והוא דמלא בו . ע"י נפיק דהויין מ"ז דמ"י לחיך ומת"ע שם וכו"ז שם כ' הודר כי הר"ב מפי' דהכא ופי' כהתום ע"ש ואני לאמר שאין כלן חורה הייבא למידק ולע"י כמשמרת פי' ר"ג פלוגתייהו רבי' ורובן כהמד דשמעיה ובל שמויה עירף דהתניסין וכו' והר"ב מניין תלמידיהו כדמקרא ולא פי' כשהמנין ש"מ דרזיה לפרש כר"א דהויין דפלוגתייהו כשלא התנין חלל כשהמנין אפילו לא מלא אלא כדי מדתו מייד לכ"ע מיכא הייב דוקא כדדוקא חלל כדפלוטי דגש מייה כר"י התיי לעינותא שהמנין ודלשכת ד' ומשום דמתני' חורה וגיאתי בחולין לכן פוסק בתיי אפילו בלשמי' דמלחא

ככל תלח ומש"ה הכא פי' כדפלוטי והתנה דזה שר"ד יתיר ליקרא יין שהמנין ודלשכת ד' . ודמנין פי' אפי' כדדוקא מש"ה פי' כשלא מלא אלא כדי מדתו ודברין אוליבא דר"א . ועש"ה כהן : הי"ט ד"ה אינו נלקח בו . וז"ל דהך ברייתא סברה כי . ע"י נרש"י ב"ב ס"ג כ"כ פרי מפרי למעט כהנין ופטריות ששם גדולי קרקע ודבאי' נכרות מ' אכל ליום פרי מפרי וחי ס"ל להתי"ש דבמתיי הוי פרי מפרי כמ"ש וכן לחתי הירבו חיו משקין דאי לכן כהנה ברייתא למעט פרי מפרי דהיא מ"מ גדולי קרקע אי הכי לשברי דגים ששם פרי מפרי וגדולי קרקע שיוקיים מן המים ונגמ' מפורש דתנא דברייתא ל"ג דגים . וע' כדבריו' כהן סוגיא עוד טעם למה פורע פרי מפרי . (מ"ג) : בא"ד ב"ב פ"י מפרי הוא . כ"ז ל"ג דלא מנינו דברייתא דהוא כריב"ג דבעי פרי מפרי וקרוי לומר דלא בעי דלא אמעט רק מים ומלא דהו' פרי מפרי ולא יושב כדליתא בעירובין ל' . ומש"ה רש"י כמתני' דלא הוי מפרי וכו' כ"ז פירא נעין מכלל גרע . (מסכתא בש"ס ב' . אכל ריב"ג דדרש כרבי' מושעט ומרבה הכל כל פרי דיוין כולל ועל הר"ב נקט דהכלה דבעי פרי מפרי וממעטין כהנין ופטריות כמ"ש רש"י בב"ב אכל לרמב"ם פי' דמשעט מים ומלא כהנין ופטריות אין לוקחין לפי שאין גדוליין מן הארץ קנה לאורו ערך למר פרי מפרי . ובידלשמי' אמר לר"ע דבעי פרי מפרי דגם כהנין ופטריות מני פרי מפרי הוא וכן כהני' בעירובין אכל ר"י ממעט דגים שאינם ודלות הארץ ומכניסו שגברו מן הארץ . לא ר"ל לא רבו מלרעה מינק לא עיקר מאדעא . (מ"ג) : בא"ד ונ"ל דהי שכתבו במתני' וכו' ג"ל ודברנו' וכו' ר"ב קאי . (ב"ד) : ד' בששנה בהרבה . הכא לא קמי או כהנה כמו במתני' דלע"י משום דלע"י הכל נתבן דגים . ומשיקבא בעייה הכי משא"כ הכא דהוי תחלה לא הוי שומע אלא הלוקח חיה לוחי' שלמים ואח"כ כמכור כמ"ש ר"ב רכוסיהו ככלו ז' כהנה לנכר תאור . (ע"ג) : במשנה סלי' ייחוס . הא דלא הני סלי תלמיס וכמ"ש דממאי ס"פ ז' וגם למה הוצרך לאתני' עם הכני הייב דהכל אורתי' כדכתי' והוי כנו קקן רק דרך סלי ייחוס וענינו לתייבה עם נתון כלי משום שהוא שומד למשקא ופעמים שהתקף מעטקף כהם דרך הכל לכן אמר עם הכלי ובעלי הארץ אין דרך להניח הכל עוד ככלו . (ר"ב) : בהר"ה ד"ה במשנה לא ילא בו ל' ידעתי פי' . וז"ל דפי' דהמעות שנגדו הכלים קרובת מעשר עליהם ציד המוכר

אינו נלקח בכסף מעשר . לשון הר"ב דחשיב כמו מים . ולכן בעינן פרי מפרי וגדולי קרקע . ולקמן במשנה ה הביא הר"ב . וכן הרמב"ם ברייתא דממעט מים ומלא מגדולי קרקע ופירש הרמב"ם שהמים יסוד פשוט הם . והמלח אדמה שרופה ע"כ . אבל דך דהכא ברייתא בפרק בכל מערבין דף כ"ו . ובפרק מרובה דף סג . והכי נמי חיתא פ' ג' מיניס דף לה . ולריך לומר דהך ברייתא סברה שא"פ שהמים נקיים מתחת לארץ ככתוב במעשה בראשית ולא מקרקע גדלי מ"מ הואיל וטובעים הם מהארץ וגדוליין לעין כאילו גדלים ורבים מן הקרקע אלטרין למעוטיניהו משום דלא הוו פרי מפרי . וכן לאורו המלח שהוא מים שרופים [ומ"מ קשיא בין להר"ב בין להרמב"ם דלא ה"ל להביא ברייתא זו דממעטת אף דגים דממים גדלים וטובעים . אלא הברייתא דדרשה ברבי' ומיעוטן דלא ממעט אלא מים ומלא כדליתא תהם לחד מ"ד . ומייה לירדיה נמי כשיש במים ומלא המעורבים שומן דגים מותר ואע"ג דלא קאמר טעמא מ"מ פרי מפרי הוא והיינו טעמא דרש"י שכתב במתני' [גרס"ג דעירובין] דמיס ומלא אסור דלאו פרי מפרי הוא ולא כתב לגדולי קרקע . וכן בגמ' אדאמרינן דמים ומלא מעורבים נמי לא דבעינן פרי מפרי רש"י דריש כלל ופרט . וז"ל דזה שאמרו במתני' דלאו פרי מפרי הוא . לא דמאן דריש ברבי' ומיעוט סבורא ליה שרריך פרי מפרי אלא דממילא כך הוא] : וגדולי קרקע . עיין מה שכתבתי במ"ב פ"ז דבבא מליעה : ד' אין העור יולא לחולין . פי"ה ר"ב דלא קנה מעשר . ועיין בפירושו משנה דלקמן : לא ילא קקן לחולין . ויאכל כנגד

שכתן עליהם מים : אינו נקה בכסף מעשר . דחשיב כמו מים . ולכן בעינן פרי מפרי וגדולי קרקע : נקה בכסף מעשר . דכיון שהמנין חשיב אכול . והוא דמלא תלחא ואשכח ארבעה : ד' הלוקח חיה לזבח שלמים . ואין קרבן בא מן החיה דכתיב [ויקרא א'] מן הבקר ומן הארץ : ובהמה לבשר תאווה . חכמים גזרו שלא יקנו בהמה ממעות מעשר שני אלא שלמים . לפי שבראשונה היה מותר ליקח בהמה לבשר תאווה כיון שראו שהיו הכל לוקחים בהמה לבשר תאווה ומכריחים אותה מעל גבי המזבח חזרו ואמרו לא יקחו : אין העור יוצא לחולין . כלו' אינו * צבורת זו שילא העור לחולין אלא לא קנה מעשר לא החיה ולא הבהמה דנעשה כקונה שור למרישה בדמי מעשר דלא קנה מעשר : לא יצא הקקן לחולין . כיון שנהנו למכור היין בלא הקקן : לפי שדרך למכור בלא הכלי : הלוקח

הלוקח ח"ג . נלקח מחולין ניקח וכן פסוק . ומשהחמיץ מחולין פשהחמיץ וכו' פי' נ"ג מחולין עד סוף המעשה : ד' בהמה ג"ל ובהמה וכו' כדכתיב . תאווה כל"מ תאווה וכו' כדכתיב . לחולין ג"ל לחולין אע"פ שהעור מרובה על הבשר וכו' מופת היא מ"ג . שדרך נכדלי' שדרכו וכו' נכדלי' . ויתום ג"ל תאנים וכו' נכדלי' . יצאו נכדלי' יצא . הכלי ג"ל תאנים :

הלוקח ח"ג . נלקח מחולין ניקח וכן פסוק . ומשהחמיץ מחולין פשהחמיץ וכו' פי' נ"ג מחולין עד סוף המעשה : ד' בהמה ג"ל ובהמה וכו' כדכתיב . תאווה כל"מ תאווה וכו' כדכתיב . לחולין ג"ל לחולין אע"פ שהעור מרובה על הבשר וכו' מופת היא מ"ג . שדרך נכדלי' שדרכו וכו' נכדלי' . ויתום ג"ל תאנים וכו' נכדלי' . יצאו נכדלי' יצא . הכלי ג"ל תאנים :

ולדידהו לריבין אנו לומר דבדין הוא דבעי למיתני נמי הכא לא קנה מעשר כדכתבי גבי הלוקח מים ומלא אלא אבד רישא דקתי' ילא העור לחולין וכו' כדכתיב . וכן מלאתי אר"כ שפרש ג"כ ה"ר יוסף ז"ל . ומע"ד לירידהו גרסי' כהאי בבא לא ילא העור הי"ד והל"ד כנקודת יריב' כלומר לא יבא לנחא לחולין דמטיקרא לא חל עליה קדושת מעשר : לא יצא קקן לחולין . וכן ג"כ כסיפא לא ילא דמי הכלי כלומר ולריך לאכול כנגדן : סלי תאנים . היה גרסת ה"ר שלמה טירוליו' ז"ל עקר פירש סלי תאנים וסלי וכו' בלחין מיירי דלילו קופה של גרונותא הא מפליג לעיל בין דרוסות דלפניס דרוסות ע"כ וכן הוא הגרסא בירושלמי וכן הגיה ה"ר יצחק

י כ ין תפארת ישראל י כ ין

מותר ליקח [ימ"ש מעש"ש פ"ב הל"ב] . ולא חיישינן לשיגדל מן עדרים מדקונה אותם בירושלים . מיהו במחלוקת חוץ לירושלים רק על שחומין מחלוקת ואפי' על בהמה שחוטת שרי לחלל : כב) משום דלא חל המקח כלל . וזה"ל ח"כ יחזור הדומים למקומן . י"ל דהכא מיירי שברח המוכר דיאכל כנגדו כמ"ז ואז ודלוי רשאי לאכול היא נוספה בקדושת מעשר . אפילו הכי אינה כאילו קנאה בתחלה לעורך מעשר ולא נפק העור לחולין כ"כ ע"ד אאמ"ו הגאון זקוק"ל [ועיין קדושין דף נז א'] :

בג) דדרך למכור צלי הכלי לא דמי הו לבהמה דדרך למכרה עם עורה : והמקח ראשונה

דמי ומייה אפסר דקרא חז"ל שר"י אפי' כשלא מלא אלא כדי מדתו ודברין אוליבא דר"א . ועש"ה כהן : רש"י כדכתיבין . ושמתע דלפי' אינו אומן ח"א שלא יחשוב דמים ב"ש לשור ולקקן ומכניס בדמי היין : ד' לא ילא העור לחולין . פשטא דמתני' משמע הואיל ועשה שלא כדון קניסין ליה שרריך לאכול דמי העור בקדושת

ש"ע חרלמים ווגים ושמרי יין : יוח) דהו"ל במים והרי בעינן פרי מפרי וגדולי קרקע : יט) והוא דרמנו ג' ואשכח ד' : כ) והרי לא חוי' לקרבן : כא) דאסור מד"ס שלא יבדחו מעות מע"ש מע"ב מזבח . ואע"ג דהתורה התורה להבדוח לקנות יין ושמן ופירות וחיה ועוף וגם בהמה לבשר תאווה אפי"ה יש כח ציד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה [יבמות דף י' ע"א] ולפיכך גם בהמה וחיה ועוף בעלת מום אסור . ואתרי' עוד בירושלמי דהא דלכאור רק בע"ה הייב שמא יגדל מהן עדרים . וכן הוא בבבלי [פוסק מ"א א'] . ומייה קוי"ל דחיה ועוף שאין קריבים

מזשנה מיירי נתי בלומן ומקפיד וקרא קמ"ל דמותר להוליא בהן מעות מעשר אפי"ה ששעור והקקן לאו לאכול כיסכו אפי"ה כהנלפס מותר ומ"מ לא ילא העור וקקן לחולין וכו"ל הו' כהנה ד' פ"ב . ואין לפרש דקרא כאינו אומן . דמתעט דלסא לא לריך קרא כיון שאינו מקפיד ולא שקיל דמי בעד העור והקקן פשיטא

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. מים ומלח אין *נקיים בכסף מעשר שני דכתיב (דברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאוו נפשך כלל. בצבך ובלאזן וביין ובשכר פרט. ובכל אשר תשאלך נפשך חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט. מה הפרט מפורש דבר שהוא אוכל וגדולי קרקע. דבקר ואלו גדלים מן הממחים שהם גדולי קרקע. ותלוש. ודבר המתקיים עד שמוליך לירושלם. אף כל דבר שהוא אוכל וגדולי קרקע ותלוש. ודבר המתקיים. ילאו מים ומלח שאע"פ שהן אוכל אין גדולי קרקע. ילאו פירות הנרקבים קודם שיגיעו לירושלם שאין דבר המתקיים. שכל אלו אין נקיים בכסף מעשר: לא קנה מעשר (כו). הלוקח פירות שוגג (כה). יחזרו דמים למקומן (כו).

כנגד למי הקקן הר"ש. ועיין מ"ש בריש פ"ג: ה' הלוקח מים ומלח. פירש הר"ב שאין גדולי קרקע. עיין מ"ש במ"ג: [יחזרו דמים למקומן. פי' הר"ב משום דהוי כמקח טעות שאם היה יודע וכו' כלומר אין סהדי וכו' ומשום הכי לא מלי המוכר לטעון דלמא מויד הוא. אבל אין לפרש במאמינו. דל"כ במתני' דלקמן דמוקי לה הר"ב בצרחה או במזיד לוקמיה בחיט מאמינו. כך נראה לי:]

ה' הלוקח מים ומלח. ופירות המחוברים לקרקע. או פירות שאינן יכולין להגיע לירושלם. לא קנה מעשר (כו). הלוקח פירות שוגג (כה). יחזרו דמים למקומן (כו).

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

מלאכת שלמה

מלאכת שלמה

מלאכת שלמה

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

מלאכת שלמה

מלאכת שלמה

מלאכת שלמה

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

מלאכת שלמה

מלאכת שלמה

מלאכת שלמה

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

מלאכת שלמה

מלאכת שלמה

מלאכת שלמה

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ה' הלוקח מים ומלח וכו'. והני מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע. לא שאל שנתן בירושלם ל"ש מוח לירושלם ל"ש בשוגג ול"ש במזיד: ה' הלוקח פירות שוגג וכו' מויד יעלו ויאכלו במקום. וקתני העלך ליעשר

ו' הלוקח בהמה קצותו
פ' מ"ה ט"ז כ"ח : ז' א"ת
לוקחין קצותו ט"ז : ט"ז
ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז
ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז
ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז

הלופי גרמאות

אם גרמא א"ת, ו' הלוקח
גרמא גרמא גרמא גרמא
גרמא גרמא גרמא גרמא
גרמא גרמא גרמא גרמא
גרמא גרמא גרמא גרמא
גרמא גרמא גרמא גרמא

תוספות חדשים

הר"ב דלקמן אכל לטוניה
הגמרא קצותין ל"ו ט"א
ולפי' החס' שהיה הר"ב
אין זה דיוק דשם בנמוז
יחזרו דמים למקום ועמ"ס
בבב"ד :

תוספות רע"ק

דלמארה דוקא לענין
בע"ה שייך להלק דבשבת
לפי' צומח ב"ה הארץ
ובבע"ה מרבי בה שנינו
ויחפרנו מן הארץ אבל
בפאה דל"ש ניוון מהארץ
ואנו דנין אותה לקרקע
כיון דנוביה מהארץ גרידא
לעין כאילו הם גדלים
ורביס מן הארץ א"כ
מטיילא דרי כנומח מן
הארץ ובי שבת
גם כן לדידי גר"ק :

תום' אגנשי שם

איכא במזיד לקטת חזן
ליורשים או כירושלים
ממעות מעשר דבר שאינו
אחל דהא ע"כ נס פירות
ז"ל כן א"ן שהיו שלא היה
לוקח להענות מפי טורה
הדרי ולא לאכלן חזן
ליורשים מפי חומר
האיכור (ל"ט) :
ז' ח"ט ר"ה יאכל
כנסה שחלל על אלו
סמטה ארזן שביד המוכר
כ"ז : (כ"ד) :

ואם אין מקדש ירקבו. עיין בפירוש הר"ב במ"ו פ"ח דערויות.
ומ"ט שם בס"ד :] ו' חקבר. אם מתה הרמב"ם. וכך תנן להדיא
בפ"ג משנה י"ח : על ידי עורה. פירש הר"ב עם עורה. ולא דמי
למחני' ג' דיאל העור לחולין דהתם לזכחי שלמים נקטת וטותן עיטו

בבשר. אכל הכא דחקבר נמלא שהוא
כאילו לא נתן עיטו בבשר ועיין במשנה
יא פ"ג : ז' יאכל כנגדם. שחלל אלו
המנעות על אותן שבזד המוכר וכולה
מלתא משום קנסא כדמוכח בגמרא
ידי עורה (ט) : ז' אין לוקחין עבדים. ושפחות. ובהמה
מבאה. מדמי מעשר שני. ואם לקח יאכל כנגדן (א). אין מביאין

מלאכת שלמה

נפסך וגו' : ז' הלוקח בהמה וכו'. כתב ה"ר שמשון ז"ל דכפ' האיש מקדש
(ד' ל"ו) תניא א"ר יודא ב"דל"א כמתניין ולקחה מתחלה לשם שלמים או במזיד
תעלה ותאכל במקום אכל לקחה מתחלה לשם חולין דמזיד דידהו ומתכוין
להוליא מעשר לחולין הוא בין שונג בין מזיד יחזרו דמים למקומן שונג דמקח
טעות הוא מזיד דקסינן ליה למוכר דלאו עכבדא נגב אלא חורא נגב ונתוספספא
מסייס בה אם היתה בעלת מוס בין שונג בין מזיד יחזרו דמים למקומם אם
היו פירות שפולים בין שונג בין מזיד יחזרו דמים למקומן ע"כ. ועיין במ"ט
שם בפ' האיש מקדש סימן ח'. וכתב הר"ש שיריליו ז"ל הלוקח בהמה תמימה
דחויא לקרבן ותזן לירושלם דיעבד אין לכתלה לא ועוד דתכתיב נוסף בדרך
ועוד דחיישינן לגדול עדרים והכי תניא בה"איש מקדש בדיה אין לוקחין
בהמה מנעות מעשר שני ואם לקח שונג וכו' והתמא דמחני' ר"מ היא למאי

יבין תפארת ישראל יבין

כ"ז ל"ל בירושלים : בת) דהקטיו בכסף מעשר כשאו טעור אינו נפדה
חזן לירושלים : (ב) ואפי' רומס [כפ"ג מ"ן]. וג"ל דכשאוהו הם יקדישו
שם לשלמים ויאכלו. דאל"כ מה הועילו חכמים בתקנתן שזרזו שלא

משנה ראשונה

מעשר לחולין בין שונג ובין מזיד יחזרו דמים. וכו' פקדה בהמה עמאה
ועבדיו היו מתכוין להוליא לחולין וכו' כ"כ הר"ש כאן. ומ"מ לא יתכן דל"כ
משמע דהכנה כ"ל מדפדרין ש"ס מייבא והרמב"ם לא הפתיח בנזונו מילתא
דכ"ל. ויהי נראה דדוקא דדוקא לגמרא לוקמין למחני' דלקמן במזיד כיון דקודם
להך מחלק מחא דמחני' בין שונג למזיד. והתם תני קתה ולא חילק משמע
דכלל עינן איידי ומשונג אשונג פדך. ומיבא למאי דפי' לפיל יתאח בפשימות
דלפי' תוקמה במזיד קטא ליה דנדי דהכא אמרי' נמזיד מחקת קיי' הייט
משום קנסא דליכא איכורא בהמעות חולין הם ביד המוכר והפירות יאכלו במקום.
אכל גבי עבדים וקרקעות שהמעות לא נתחללו וכל דליכא איכור בתעות והמוכר
ישתמש בהן באיכור כיופיין לבעל התקח פדך שפיר דהתם נמי יחזרו דמתי :
ז' הלוקח בהמה. קנסא אמאי לריך למיתבי בהמה הא שמת' לו בהדיא בפ"ג
דלפי' וא' משום למהני' תקבר ע"י טורח. הכא נמי מייבא לה בהדיא בפ"ג
מ"א. וז"ל דמני' מו כהמה משום דכנהמה איכא איכור לוקחה חזן לירושלים
דיעבד אלא יגדל פדריס כדלמחני' בפ' ג' לולב הגזול ד' מ' ולהכי מני הלוקח דלמחני'
בשפחות חזן ולכתחלה לא. ומיבא עמתינן דה"ה הלוקח פירות דלכתחלה
לא. וכ"כ הרמב"ם בהדיא בפ"ד דין ו' שאין מתחללין המעות מעשר על הפירות.
וג"ל בפירות הטעם שמה ירקבו או ינגנו בדרך ומעות טח לשומרן יומר. וכן
פי' רש"י בפ' האיש מקדש בהמה שמה סכמיש בכורה הדך. ות"מ קשה
דהכא קמני מזיד העלם ותאכל. ובפ' לולב הגזול אמרי' דלפי' דיעבד כנהמה
לא קנסא ומעשר. וכבר הקשו כן החס"ם שם ונגרחה מדבדיס דהיהו דלולב
הגזול דוקא בנפלי מומין שאינם ראויין לקרבן גזרינן שמה יגדל פדריס. אבל
מתימין וכו"כ בעקונה לשם שלמים מותר ובהכי מייירי מחני' דהכא. אלא
שקשה שהרמב"ם שפ"ד שם כהב קתם אין מתחללין על בהמה חיה וטוף
חזן ואם חלל לא קנס מעשר שמה יגדל פדריס. ולא חילק בין מתמין לנפלי
מומין. ובפ"ו העתיק משנתינו זו בנסת. וזה ז"ל : ז' יאכל כנגדן. מ"ט
הר"ב דמייירי שבת המוכר הכי מוקי לה בקידושין אבל ת"ש עוד דמייירי במזיד
ואפילו לא כנה. לא הויהו כלל דדוקא בפירות ובהמה הראויין להסתכל במזיד
המעות ומזיד הכי נתחללו המעות וליכא איכור ביד המוכר לא שייך קנס.
אבל הכא שאין קדושת המעות חל על אלו והמעות בקדושתן ביד המוכר לפולס
יחזרו דמים כדפי' לעיל וכ"כ הרמב"ם בהדיא בנזונו דכשלא כנה אין חילוק
בין שונג למזיד. ומ"מ חיי"ט בנס רש"י דקידושין דכולה מלתא שיהכל כנגדן
משום קנסא. לא נמלא כן בפ"י רש"י וגם לא יתכן כן עינן קנס דדוקא אין
שמת' למוכר שייך קנס דלפילו עמיס שיהכל הלוקח כנגדן אין שומעין

פירותיו ומחזיר הדמים משום להוי כמקח טעות שאם היה יודע
הלוקח שהם דמי מעשר לא היה לוקח בהם פירות הללו משום מורת
הדרך וכיון דשונג הוא בטל מקח : מזיד. שידע שכסף מעשר הוא :
יעלו ויאכלו במקום. אשר יבחר ה' כלומר בירושלם : ואם אין

מקדש ירקבו. שהדבר הקטיו בכסף
מעשר אינו נפדה טעור בריחוק מקום
כדתינן לקמן בפ"ג : ז' תקבר ע"י
עורה. עם עורה לפי שגם עורה
אכור : ז' אין לוקחין עבדים
וקרקעות. לפי שאין אוכל ורממא
אמר (דברים יד) בבקר ובזאן ואכלת
שם : יאכל כנגדן. כנגד מעות מעשר

דגרים מתחללין דיעבד על בהמה חיה ועוף בין חיים בין שחוסים דברי ר"מ
ללא חיים דילמא יגדל מהם עדרים דיעבד וחכמים אומרים אין מתחללין ע"כ
וקל להבין אמאי לא עריב צבא דפירות עם צבא דבהמה חדא משום דנביי
לאשמועי' דבהמה תקבר עם עורה ועוד משום דנביי בהמה איכא פלוגתא :
ז' אין לוקחין עבדים ושפחות וכו'. ס"א ל"ג שפחות והתם בקדושין
נמי ל"ג שפחות : וקרקעות. אפי' פירות המחוברין לקרקע חזן לעיל דלא
קנה מעשר וכו"כ קרקע עמנו וקושיא זו פרך לה בירוש' ומשני חרי שינויי
חד מינייהו דמחני' דהכא בדרך מכירה ומש"ה כיון שמכר לו הקרקע דרך
מכירה מתחללו והמעות קמין אלא המוכר והלוקח יאכל כנגדן ומחני' דלשיל
מייירי ע"י. תולו שאמר הכי געוהו הללו מחוללין על פירות המחוברין וה"ה
דבהמה עמאה אי קתה בחלו דודאי אינו מתחלל אלא דוקא במקח וממוכר

יבין ישראל יבין

יקנו בהמה חולין בירושלים ממעות מעשר' כירושלמי פ"א : (ז) ר"ל עם
עורה כשהמות : (א) ר"ל כפי מה שהוליא ממעות מעשר' יאכל משלו
בקדושת מעשר ומייירי צברה המוכר או בקנה במזיד. דאל"כ הרי
המקח

ראשונה

אלא יחזרו דמים דוקא דקסינן למוכר דאיכורא גביי כדלמחני' הס. אבל
כשכנה המוכר פיקר הדין הוא שיהכל כנגדן שיתחללו המעות שביד המוכר וזה
יאכל ממעותו בקדושה ועם עינן קנס בלאן. וז"ל הא דלמחני' כשכנה המוכר
לא יחזרו דמים היינו כשהדמים ג"כ ביד המוכר שהולכינן עמו. אבל אם הניח
הדמים ביד אחרים כופין אותן להחזיר הדמים כדי שלא ישמחו בהן באיכור
דכל היכא דליכא איכורא התם קנסין וזהו כהכוון רש"י בקידושין שכתב שבת
המוכר שהדמים בידו פ"ג. וזוהו כ"ל דוקא שצדו המוכר עם
המעות אבל לא כנה המוכר אלא המעות נתחללו שהוליאם המוכר כנה אמרי'
שחזרו דמים אחרים וכו"כ הוא כיון דכבר עבד איכורא קסינן ליה. ואפי"ג
שאין קנסא לזאתן המעות שצדו נאכלו כיון שאינם בטולם אין מופיל להם
חילולן עינן מתחללין דבר שאינו כשצדו כה"ס ה"ס בקידושין. ח"מ קנסא
מיהא לא שאין דהא עבד איכורא. ומיבא לפי' הר"מ שכתבו החו' שם דהכא
מתחללין אפי' על שאינו כשצדו שכות הוא לבעל המעות שיתחללו ולא ישתמש
באיכור וזכין לו שלא בפניו. אי"כ ה"ג אפי' נאכלו המעות כל היכא דליחנה
זכות הוא לשהי' צבא ומחויב המוכר לתללן על המעות שלו דליכורא גביי טה.
אלא שפ"ט אי איכא דלפי' לימנא לזאתן המעות קנסין למוכר שיהללם בתעותיו :
אי"כ כי נמי כנה המוכר עם המעות יש לביד לירד לנכסיו ליקח ממעותיו
להללן. ואפשר דהיכא דלימנא למוכר לא קנסין שמה ככר חיללן בעמנו.
וגם י"ל דדוקא כשהמעות עינן שייך קנס כדי לאפרושי מחיבורא אבל בדלא
יעינן סיבן סא כולי האי לא קנסו. וז"ל : אין מביאין קניי זביס. פי' הר"ב
דדבר שנמנה אינו בא אלא מן החולין פ"כ וכ"כ הר"ש והרמב"ם כ' שכל אלו
אין נאכלים לזרים אלא לכהנים ואין דין מעשר שני אלא לקנות דבר הראוי
לאכלים לבעלים. ובין לטעם הר"ש והר"ב חייב אדם לקנות דבר הראוי
נתחללו המעות כיון דמ"מ קנס בהן דבר המכיל אפי"ג טעמה שלא כדין שאינו ראוי
לעמנו או מה שפסק בהן דבר שנחובה. מ"מ כיון שראוי לאכלים להתחללו
המעות וזה טעמה שלא כדין יחזרו ויאכל כנגדן. ולכך כהב הרמב"ם דמחני'
מייירי במזיד אבל שונג יחזרו דמים למקומן. פי' כיון ששונג ולא ידע שמהמעות
הן מפסדן סא כולי האי לא קנסו. וז"ל : אין מביאין קניי זביס. פי' הר"ב
כדין. והייט דלא עריב מחא דמחני' למיתבי חיי כהדי פדריס וקרקעות כנגדן
אחת. דלא דמי דהתם בין שונג ובין במזיד יחזרו דמים שחרי חזן חילול שייך
התם כלל. ולא משתכח התם יאכל כנגדן אלא בלתימנא למוכר. אבל הכא
אפי' חייב המוכר אלא כשה המוכר אלא כשה המוכר אלא כשה המוכר אלא
ומ"מ ל"ג דמזיד שמתחללו המעות ומלא קדושת מעשר על הדבר הקטיו מאי מחני'
שיהכל

המאות ואשמות ניתנה
לפי זה הכלל נ"ל
מקל פי סוף המעשה .

תוספות חדשים

משנה ז [ה"ב ד"ח]
יאכל כנגד כו' א"כ
מתוקין איירי במיד ע"כ
וכ"כ בפי' הר"מ ונ"ל
דנקדושין ל"ב ע"ל ונתוספת
שביא"ה הר"מ מנאר כסד"א
דבבאן אפי' במיד יחזרו
דמיס למקומן אם לא שבת
ולאחי בתורו פ"ז מה"ל
מע"ט ה"ל שהרמב"ם חזר
פ' וכתב דין בשוגג בין
במיד דוקא כשבת אבל
לא ברת יחזרו דמיס למקומן
ע"פ והוא ע"פ תוס' וגמ'
כ"ל ודברי הר"מ בפירושו
ודברי הר"ב ל"ב (ה"ז) :

שני שהולך בדברים הללו יוליא משלו ויקנה דבר שהוא אוכל ויחבל בקדושת מעשר צירוקסל . והכא מיירי כשבת המוכר ומשום הכי לא תנא יחזרו דמיס למקומן . *אז נמי מתני' איירי במיד . אבל שוגג יחזרו דמיס למקומן : קיני זבים וקיני זבות . שפי תוריס או שני בני זונה שמידין הזבים והזבות להביא וקיימא לן דכל דבר שהוא חובה אינו בא אלא מן החולין שאין אדם פורע חובו במטות מעשר שני :

קיני זבים (ב) וקיני זבות (ג) וקיני יולדות (ד) .
המאות ואשמות : מדמי מעשר שני . ואם
הביא יאכל כנגדם . זה הכלל כל שהוא חוץ לאכילה ולשתיה ולסיכה
מדמי מעשר שני יאכל כנגדו :

מלאכת שלמה

והוא צ"ל דלין פריין לה ומשני לה: המאות ואשמות . במשניות החכם ה"ר יהוסף
אשכנזי ז"ל נמחק: בפי' ר"ע ז"ל וק"ל דכל דבר שהוא בא חובה אינו בא אלא
מן החולין . אמר המגלק במתני' דבס"פ התודה : מצאתי מונה פה חלוקה אחרת

ראשון לציון

פ"א משנה ז [במשנה]
זה הכלל כו' עין
תו"ט לקמן סוף משנה ה'
ד"ס זה הכלל ונני טעמא
שלא הקדים לכתוב הכא
בנוקדם גם כן סבי :

תוספות רע"ק

משנה ז [את ה] בהרע"ב
ד"ה יאכל כנגדן . א"כ
מתני' איירי במיד (במיר) וכ"כ
הרמב"ם בפי' המשנה .
אבל תמה לי דהא בפי'
דקידושין דף ג' מסקינן
דאפילו מיד יחזרו דמיס
למקומן דקטורו למוכר
דלא עכברא נגב אלא
חורא נגב וקטורה
דאיסורא איתא נבי' ומקו
מתני' דהכא כשבת
המוכר והרמב"ם בחבורו
(פ"ז מה"ל מעשר שני)
כתב באמת דבין בשוגג
בין במיד יחזרו דמיס
למקומן והיינו כמנאי
הג"ל וצ"ע :

י כ ין תפארת ישראל י כ ין
מיהו כ"ס עולות שלא יביא מדיחא כולה כלייל . והרי מעש"כ ניתן רק לאכילה
שמה וסיכה . אבל שלמים כן מנחתו שיביא בדמי מעש"כ שלמים :

ראשונה

מזיר והכא דוקא בשוגג . ובני שביעית אין אכילה כנגדן לענין חילול אלא תשום
קנס: והמאות ואשמות . ועולות לא קתני ועולות כיון דלאו לאכילה ניהו דמו
לשגדים וקרקעות ולעיל דבין בשוגג ובין במיד יחזרו דמיס אלא א"כ כח
המוכר כדפי' לעיל . ות"ל הרמב"ם בחבורו כתב עולות ג"כ כאן : כל שהוא חוץ
לאכילה . בין שאינו ראו לאכילה כלל כמו פגדים וקרקעות . ובין שהוא ראו
לאחרים ולא לעצמו כמו חפצות ואשמות . ואפי' ראו לכל אדם אלא שהמורה
מיטעמו מדין מפטר שני כמו מים ומלח ופירות המתובלין דלעיל בשלם יאכל
כנגדן . ומיהו כל חד כדויני' כדפי' לעיל :

הלכתא גבירתא כללא דפרק א

במעש"כ אנוהו ושקדים יצאו קליפיה לחולין . נתן ג' מרות פיס על זין או
שמרי יין . ובצא ד' מרות . או רק אם החמיץ מותר לקנותו במעש"כ :
משנה ד הלוקח היה לשלמים או בהמה לאכלה חולין . והרי כל זה אסור . אם
המוכר כאן . המקח חוזר . אם הלך למדה' יאכלם בתורת מעש"כ . אם
ונגד עורם יאכל שוריים בתורת מעש"כ . סלי ויתים ועגבים אין דרך למכור עם
השלם . לכן בקנה אותם במעש"כ יאכל נגר שויי השלים בתורת מעש"כ :
משנה ה לקח פיס ומלח או פירות מחובבים . או פירות שורדיא יתקבו קודם
שיגיעו לירושלים . הפירות חולין והמעות בקדושתן . מהמקח בשל .
וכן הלוקח שום פירות במעש"כ . ששבה שהן מעות מעש"כ . המקח בשל . ואם
קנה אותן במיד . הייב להביא אותן הפירות לירושלים . דפירות שנקנו במעש"כ
אין נפרין . ולכן באין מקדש ירקבו :
משנה ו לקח בהמה בשוגג חוץ לירושלים . הר"ל מקח שטות . ואם במיד חייב
להעלותה ולהקריבה שלמים : ואם בעל מום היא . יאכלנה בירושלים .
ובאין מקדש יקיימנה עד שתחמת ויקברנה עם עורה :
משנה ז לקח במעש"כ עבד . שפחה . וקרקע . בהמה טמאה דר"ל מקח שטות .
ובאין המוכר כאן . יאכל כנגדם בתורת מעש"כ . אין מביאין ברמי
מעש"כ קני זבים וזבות נרות ויולדות המאות ואשמות (וכ"כ עולות שכולן כלייל) .
ואם הביא יאכל כנגדן . וכן כל דבר שאינו מאכילה שתיה וסיכה שקנה במעש"כ
יאכל כנגדו :

א טיש ניהו. ס"ג עניני
פ"ג מ"ג. פ"ג מ"ג. פ"ג מ"ג.
מ"ג מ"ג. מ"ג מ"ג. מ"ג מ"ג.

הוספות חדשים
פ"ב משנה א [ה"ב מ"ד]
ואין לוקחים בו
ולמעוננים ע"כ. ס"ג
כ"ג ומסוד בדמים
שמכרין ביקר ע"כ. ופי'
זה יחא להלכותי לפרש
עמאל דלחן משמין ב'י'
שהרשים לחן נאלמן ולא
כ"כ ו"ג דבעין דבר השוה
לכל נפש מאוס דהא חין
הכח לנעשר כמה שתיקור
בגבול הכשמים ודמן כשמים
שלו כמאס ועל פי זה הוצרכו
לפרש דהתיקור בולעין אל
הר"ל לפרושו פרש בלמה
בתיבה דמתעט בלתינה
פ"ג: [ה"ב מ"ד] אבל
מפסח הוא את חת חין כ' טעם
סוב בין ע"כ. ועל כרחי
דה"ן שותין עם הדגם
והכשמים

ראשון לציון
פ"ב משנה א [ה"ב מ"ד]
במעשר שני
יחון לאכילה כ' דכתיב
בצק ובזאן כ' ושניה
בכלל אכילה כ' עניניה
דקרא דכתיב וביין ובשכר
דהיינו משקין שמחין לא
מחי למילף דמעשר בני נחון
לשניה דאכיל למימר יין
דאכל ע"י איגורין ובכר
היינו דבילה קעילת עין
זימא עו.

[ה"ב מ"ד] אבל
מפסח הוא את חת חין כ'
ודקדקתי [בסוף פסק]
[בספרי] הרמב"ם כ' מלח
במ"ל חין להם מוכן קמ'
וכ' ז' ודקדקתי בספרי
הרמב"ם ס':

הדרושי מהרה"ח
פ"ב משנה א [ה"ב מ"ד]
[ה"ב מ"ד] ולשתיה.
פ"י הרע"ב ב' דריכין
דלמא על ידי איגורין כ'
ע"כ

תוס' אנשי שם
פ"ב א בר"צ ד"ה
בר"ב ד"ה
כ"ע"ש כ' ומגוס דקרא
כ' א"ה דריכין אלו המעוים
וספוט דלמחא הא דמע"ש
ניתן לשתייה לאו משום
דשתייה בכלל אכילה ילפי'
לה אלא עניניה דקרא
ובמ"ש דכר שכר ממיז
דלא כ' ח' דבילה קעילת
והדרכה הא דשתייה בכלל
אכילה ילפי' מהא דלמחי
במ"ל דכתיב וכתוב וכלת
והר"ב הלמח נקט דלמכתיב
פלא ואלתל ילפי' לשתייה
בכלל אכילה בכל מיני:
בר"ב ד"ה אין משמין כ'
משום דלמחי וכו'. ועי'

פרק ב א ולשתיה. פ"י הר"ב דכתיב בצק ובזאן וביין
ובשכר ואלתל סס. ושניה בכלל
אכילה ומיזו בר"פ יוס הכפורים [עו.] לא קיימא להך דרשא דפריכין
דלמח ע"י איגורין פירש"י מין מאלל שמתין בו יין. ומסיק אלא

ילפי שכר שכר ממיז מה להלן יין חף
כאן יין: [ל"סיכה. עיין במתני'
דלקמן]: *אבל מפסח הוא את חת חין.
נראה לי לפי שאין חין נבלע בהם
אלא הם נותנים טעם טוב ביין.
ודקדקתי [בס"פ] [בספר] הרמב"ם ולא
מלחתי שהעתיק לכל זו הבבא מן [אין]
מפסחים וכו' עד הכא צ"ג מה'
מעשר שני והכסף משנה לא העיר בזה
ול"ע
השבח לפי השבון: ה' דגים שנחבשלו עם הקפלויות ה' של מעשר שני
והשבחו. השבח לפי השבון. עיסה של מעשר שני שאפאה והשבחו

השבח
א ולשתיה. נד"ק ושתיה. לסיכה נד"ק ולסיכה ור"ח צ"ל וכו' נהגוהו ספיקת מסורסמי עמיהו הוא ס"ס. לאכול נכס"י ולאכול
וכ"כ במש"כ. ל"סוך נד"ק ול"סוך וכ"כ בירושלמי. בדברי נד"ק ספרי. נפל לחבור בירושלמי נתן בירושלמי. והשבחו נהגוהו
והשבחו. והשבחו נכס"י והשבחו וכו' בפ"ג צ"ג.

משכון כגון חס היין שזה ב' סלעים ודגש ותבלין שזין סלע והשבחו ועמדו על ד' סלעים פודה את חין ב' סלעים ושני שלישי סלע: קפלויות.
כרתי

פרק ב א מעשר שני נתן לאכילה ולשתיה. דכתיב (דבריי
יד) בצק ובזאן וביין ובשכר ואלתל סס ושתייה
בכלל אכילה. וסוכה כשתייה דכתיב (תהלים קג) והבא כמים בקבו
וכשמן בעלמותיו: לאכול דבר שדרבו לאכול. שאם קנה צכסף
מעשר פת ונתעפסה. יין ירקרים.
בשכר ובשכר. חין מחייבין איתו לאכול
דבר שאין דרכו לאכול כדי שלא יפסדו
מעוה של מעשר שני. אי נמי בקש
לאכול תרדן לחין חין או לכוס חין
חיות חין שומעין לו כיון שאין דרכן
לאכלן כך: אין ב"ממין את השמן.
ל"ס כחוט פקדון ורשאי בשמים משום
דבלעי השמן ואזיל לאבוד שהרשים
חין נאלמין: ואין לוקחין בדמי מעשר שני
שני שמן מפורש. משום דבעינן דבר
השוה לכל אדם וזה אינו אלא למפונקים
ולמעוננים: אבל מפסח הוא את חת חין.
לעשותו יעומלין וכיוצא בהן: נפל. ל"סוך
יין של מע"ש כשהוא חוץ לירושלם דגש
ותבלין והשבחו חולקין את השבח לפי
כרתי

פרק ב א מעשר שני נתן לאכילה
ולשתיה *לסיכה (א).
לאכול דבר שדרבו לאכול. ל"סוך דבר
שדרבו ל"סוך. לא יסוך יין וחומץ (ב). אבל
סך הוא את השמן. אין מפסמין שמן של
מעשר שני (ג) ואין לוקחין בדמי מעשר שני
שמן מפורש (ד). אבל מפסח הוא את חת חין (ה).
נפל לתוכו (ו) דבש ותבלין והשבחו (ז).
השבח לפי השבון (ח). דגים שנחבשלו עם הקפלויות (ט) של מעשר שני
והשבחו. השבח לפי השבון. עיסה של מעשר שני שאפאה והשבחו

השבח
א ולשתיה. נד"ק ושתיה. לסיכה נד"ק ולסיכה ור"ח צ"ל וכו' נהגוהו ספיקת מסורסמי עמיהו הוא ס"ס. לאכול נכס"י ולאכול
וכ"כ במש"כ. ל"סוך נד"ק ול"סוך וכ"כ בירושלמי. בדברי נד"ק ספרי. נפל לחבור בירושלמי נתן בירושלמי. והשבחו נהגוהו
והשבחו. והשבחו נכס"י והשבחו וכו' בפ"ג צ"ג.

משכון כגון חס היין שזה ב' סלעים ודגש ותבלין שזין סלע והשבחו ועמדו על ד' סלעים פודה את חין ב' סלעים ושני שלישי סלע: קפלויות.
כרתי

מלאכת
פרק ב א מעשר שני נתן לאכילה וכו' לסיכה. איכא מאן דליף
לה בירושלמי מדכתיב ולא נתתי ממנו למח אלא להביא למח ארון ותכריכין
לחי הוא אסור כ' לקנות מדמי מעשר מלכותין לחי הוא אסור כ"ס למח אלא
חיזהו דבר שמתח לחי ואסור למח זו סיכה: לאכול דבר שדרבו לאכול
ולשתיה דבר שדרבו לשתיה ול"סוך דבר וכו'. כ"ל. ובגרייתא מפ'
כ"ל לשתיה דבר שדרבו לשתיה חין מחייבין אותו לשתיה לא איגורין ולא

מלכת
פרק ב א מעשר שני נתן לאכול גם אינו רשאי לאכול
דבר שדרבו [בשלו: ב] ונ"ל דזוקא סיכה ביין אסור אבל לזנף שרי
מדעדיף משמים [בפסחים דף כ' ע"ב] (ג) ל"סוך לזנב עקרי משמים
דמשמן הסבלע כהן חיל לציבוד: (ד) דלוי שזה לכל נפש: (ה) מושתים
ליה סולו עם הבשמים הרי נהגה מהבשמים גוסייכו [בתרומות רפ"ה]:
(ו) ל"ן מע"ש חוץ לירושלים: (ז) דאם היה שזה ב' סלעים והדגש סלע
והשבחו ועמד על ו' סלעים. פודה ב' סלעים: (ח) מין כלל סאלאטטען
נ"ל

מלכת
פרק ב א מעשר שני נתן לאכול גם אינו רשאי לאכול
דבר שדרבו [בשלו: ב] ונ"ל דזוקא סיכה ביין אסור אבל לזנף שרי
מדעדיף משמים [בפסחים דף כ' ע"ב] (ג) ל"סוך לזנב עקרי משמים
דמשמן הסבלע כהן חיל לציבוד: (ד) דלוי שזה לכל נפש: (ה) מושתים
ליה סולו עם הבשמים הרי נהגה מהבשמים גוסייכו [בתרומות רפ"ה]:
(ו) ל"ן מע"ש חוץ לירושלים: (ז) דאם היה שזה ב' סלעים והדגש סלע
והשבחו ועמד על ו' סלעים. פודה ב' סלעים: (ח) מין כלל סאלאטטען
נ"ל

יבין
פ"ב א (א) שאם נתקבל המאלל אינו חייב ללכלו גם אינו רשאי לאכול
דבר שדרבו [בשלו: ב] ונ"ל דזוקא סיכה ביין אסור אבל לזנף שרי
מדעדיף משמים [בפסחים דף כ' ע"ב] (ג) ל"סוך לזנב עקרי משמים
דמשמן הסבלע כהן חיל לציבוד: (ד) דלוי שזה לכל נפש: (ה) מושתים
ליה סולו עם הבשמים הרי נהגה מהבשמים גוסייכו [בתרומות רפ"ה]:
(ו) ל"ן מע"ש חוץ לירושלים: (ז) דאם היה שזה ב' סלעים והדגש סלע
והשבחו ועמד על ו' סלעים. פודה ב' סלעים: (ח) מין כלל סאלאטטען
נ"ל

מלכת
פרק ב א מעשר שני נתן לאכול גם אינו רשאי לאכול
דבר שדרבו [בשלו: ב] ונ"ל דזוקא סיכה ביין אסור אבל לזנף שרי
מדעדיף משמים [בפסחים דף כ' ע"ב] (ג) ל"סוך לזנב עקרי משמים
דמשמן הסבלע כהן חיל לציבוד: (ד) דלוי שזה לכל נפש: (ה) מושתים
ליה סולו עם הבשמים הרי נהגה מהבשמים גוסייכו [בתרומות רפ"ה]:
(ו) ל"ן מע"ש חוץ לירושלים: (ז) דאם היה שזה ב' סלעים והדגש סלע
והשבחו ועמד על ו' סלעים. פודה ב' סלעים: (ח) מין כלל סאלאטטען
נ"ל

מלכת
פרק ב א מעשר שני נתן לאכול גם אינו רשאי לאכול
דבר שדרבו [בשלו: ב] ונ"ל דזוקא סיכה ביין אסור אבל לזנף שרי
מדעדיף משמים [בפסחים דף כ' ע"ב] (ג) ל"סוך לזנב עקרי משמים
דמשמן הסבלע כהן חיל לציבוד: (ד) דלוי שזה לכל נפש: (ה) מושתים
ליה סולו עם הבשמים הרי נהגה מהבשמים גוסייכו [בתרומות רפ"ה]:
(ו) ל"ן מע"ש חוץ לירושלים: (ז) דאם היה שזה ב' סלעים והדגש סלע
והשבחו ועמד על ו' סלעים. פודה ב' סלעים: (ח) מין כלל סאלאטטען
נ"ל

ב מצרים. ע"כ ע"כ

חלופי גרסאות השבחה. ניתוסף ג"כ

תוספות חדשים והנשנים משה"כ בשמן וכו' כדמזכיר בתנאים ובמלכות מהלכות תרומות ע"כ. (ממבורש"ת ז' ע"ג)

חדושי מהרי"ח

עכ"ל. נראה דגם הדי"ב לא נחבון מדכתיב ויבא לה דא"כ ה"ל לה"ב לומר דכתיב כ"י ובשכר ושתיה בכלל אכילה דכתיב ויבא לה כמו שאמר ישם המרא ועכ"ל היה לו לה"ב לומר דשתיה בכלל אכילה וה"כ ושתיה אלא וידאי ה"כ לא הביא על השתיה מזה הפסוק רק על אכילה ועל שתיה כתיב ויהי קיל ושתיה בכלל אכילה א"כ כמ"ל שכן או כמו שמביא התוס' למאן דלית ליה ג"ש שא"י ליתרם ע"ש ודק"י:

תוספות רע"ק

אינו מספק גם היתר שכן שבר מצור דמ"ס דלמא ע"י אנגורין. אלא ע"י אנגורין לא מירי דשבר מצור דמשבר וע"י אנגורין לא משבר ואך דלמא מירי דבבילה קיעית דמשבר. ועלה פתרי' דילוף שבר שבר מצור דמירי מין. וכיון דמירי במירי דמשבר ע"כ לא ע"י אנגורין ע"ש:

תום אנשי שם

דמקן על מה שכתב ב"ר בה' תרומות פ"א שברי דין התרומה ומע"ש טוה באלו הענינים ומה גם דמנה ט"י ע"י שם יין עם מעשר ספול להוביל דבש ופולפולין והשנייה השנה לפי חשבון ש"מ מניחא שמיני לטעם סיון שהרי משנייה ומדשה לתרומה שני ה"א בשמן דמ"ש. (י"ט) א"ה לפינוי מנח"ט שם דין הפסוק ברי"א. והרשב"א הראה מקומו מתקן. ורק דין שאין לוקמין בדמי מע"ש שמן ממוטם לא הובא שם כנ"ל:

ב"ר ד"ה הלשבת לשי ופודה את הפת בשווי כו'. לפי' י"ל דקך טעמיה משנה הפת על מחיר העיסה והעיסה הוא לשי אצל מחיר העיסה יבשה כשפודה ובה לא יבשה מקום נדבדי פתי"ס (ובל"א) ג"כ ל"ד לשם דק"י ע"ש כתיב אצל שנת יביר ע"ש' לק"י רפ"ד ויש נחלק. (רש"י ע"כ)

וכתי' פורו"ש בלע"ז (6): השבחה לשני. ופודה את הפת בשווי ואין חולקין השבח לעניים של חולין. אלא כל השבח למעשר שני לפי שאין שבח עניים נכר בשבח: כל ששברו נכר. ששבח החולין נכר במעשר שני שהוסיפו החולין על המעשר במדה ובמשקל אבל אם לא הוסיפו אלא בטעם אע"פ שנתעלה בדמים מחמת הטעם אין זה שבתו נכר: **ב** ר"ש אומר אין סבין. קסבר לא יתן **ב** ר"ש אומר אין סבין שמועין. וכל שאין שבחו נכר השבח לשני: **ב** רבי שמעון אומר אין סבין שמועין של מעשר שני בירושלים. והכמים מתדיין. אמרו

לחבריו בירושלים שהוא מקום מיוחד להוליא מעשר שני שימשח אותו בשמן של מעשר שני ושתמשח יד מושחו ותייה שכרו על המשחה שמשחו ואינו מותר שיסתכר אדם ממועין מעשר שני והכמים מתדיין זה כי הם אומרים שאין דמים למשיחת ידו ואין מקפידין בזה. וכן אמרו במרחא מה הקילו בתרומה כהדא דתניא כך כהן שמן תרומה ומביא ישראל ומעגיל על גבי מעוין ואינו מושש ע"כ. ועם זה מביא

שלמח וכן עיסה של מעשר שני הכל לא איירי אלא בירושלם דוקא ופירוש הדבר שפול דבש לתוך סיון והשנייה סיון יותר משיעור של דבש ואל סמנין הוי ארוח השבח לפי שפירש רבנן וכן א"כ הוא כהן שנתבטלו דגים של חולין עם קלופות של מעשר שני והשנייה הדגים כשהוא בא לקלל מעות מעשר שני שלו על הדגים זריק נכוח את הקלופות ואת שיעור שבתן וכן היין ג"כ על זה הדרך כשהוא בא לחלל מעות מעשר שני שלו על הדבש והתבלין יכול להקטוב את השבח של היין והללו עליו לפי חשבון אבל בעיסה הוי כל השבח לשני ואינו משלם אלא דמי עניים וכו' עכ"ל ז"ל. וידוע כי הסידור שהעתיק ר"ע ז"ל הוא להר"ם והר"ש ז"ל אבל הרמב"ם ז"ל פירש בו (כמ"ס בת"י"ס). גם כפ"ל דהלכות מעשר שני ונעט רבנן כן פירש ולא הסניו הראב"ד ז"ל אמנם הר"ם שירי"ל ז"ל כתב וגם זה אינו נכון כלל דעל הנאה אבדע מי משכו ואפי' כל היד נמי לא חשבו ור"ם מלריה דכוליה תלמודא הוא דאמר דבר שאין מתכוין מותר ועוד וכו' אבל הנכון ל' שמתנו ע"ד הירוש' וה"ם דסברי רבנן דיכול אדם בירושלם שכתב כך שמן של מעשר סוחר להביא בן בתו ע"ה שהוא סמא ומעגלו ע"כ מעוין אלא דלאסר הטמא לטון עמנו שמתן מעשר שני כשם שאסור בחיבתו שהיה הכהן דמתבטל בהיתר דמזיא דתרומה דתניא כך כהן שמו שם של תרומה ומביא בן בתו ישראל ומעגלו ע"כ מעוין ואינו מושש ור"ש פליג עלייהו דאין ראייה מתרומה לכאן שהרי מנינו שקלה היא גבי תלתן וכרטינין דלמקמן מה שאין כן במעשר שני ואפסר נמי דשעמא דר"ש דשאני תרומה דגלי רחמנא בה ומתו בו כי יתללוהו והאי הכי איתחיל אבל במעשר שני לא גלי עכ"ל ז"ל: ח"כ

יבין **ישראל** **תפארת** **יבין** **ב"א**. וי"א מין כרתי אלוין ב"א: (ט) ופודה את הפת בשווי. ואינו מנכה דמי עניים דאין שבח עניים בשבח רק באיסורי הגאה מדאו"ל עכ"פ כהגהה בלי אכילה [ואפסר דמ"ט נמי רק כתי"ו וסמלה וכו' אסור שלא כדקך אכילתן

משנה בדאיסור הגאה לוקמין העניים דלמתי' ית שבת עניים בשבח דבזרע נמי איסור הגאה לוקמין הגידולין דמתי' נהנה כדלמתי' ספ"ק דערלה: **השבחה** לשני. הלא מנכה אלא דמי עניים כמו שאין עמך עמך עמך: כל ששבח עניים ניכר. פי' הר"ב שהוסיפו החולין על המעשר במדה ובמשקל אבל אם לא הוסיפו אלא בטעם וכו'. לכאורה משמע שהוסיפו במדה היינו שהגדיל המעשר במדה ע"י החולין. וי"ל דבדגים וקפולות אע"פ שנתבטלו ביתר כיון שעני מיניס הם הקפולות לא הגדילו דאין הדגים מתערבין בהם וכל מה לחודיה קאי. אפי"פ שקבע מהם עשנו. ואם לא הוסיפו מתערבין בהם דבשאלת דבש ביון שא"ל הפריש עוד זה מזה היינו הגדיל המדה. אבל דגים וקפולות מפורדים הם כל אחד עומד בפני עצמו. וכו"ל דמירי נמי שנתערבו ואל"ל הפרשין כגון שנתערבו הדגים לפיכך ונכנסו לתוך הקפולות לא משמע מנחה הכי דה"ל לפרשיו בזה"ל. ועוד דאין הכי אדמתי סופא עיקר שאלתה וכו' ליפוג בדדיה שאם לא נתערבו השבח לשני. גם מ"ש הר"ב שאם לא הוסיפו אלא בטעם אין זה שבתו ניכר. ולא פירש את הוסיפו במדה לבד ולא בטעם מה דינו. וז"ל הרמב"ם בחבורו פ"ג דין י"ד זה הכלל כל שבתו ניכר אם הוסיפו במדה השבח לפי חשבון. והוא לא הוסיפו עמך עמך עמך לשני בלבד. וכל שאין שבתו ניכר אפי' הוסיפו המדה השבח לשני בלבד ע"כ. ומשמע הו"ף לשונו שאם אין שבתו ניכר אפי"פ שהוסיפו במדה. היינו כגון שנתערבו יין מולין אין מעשר שאין כאן שבת עמך אלא שהוסיפו המדה. אבל אין הדעת נוחת לומר השבח לשני ולמה יפסיד בטל החולין את שלו דאפי' שבתו ניכר לא אמרו אלא בעודף נמי שהשני והקרו. אבל הקרן של החולין לא נהפך לעולם כמעשר. וא"כ בתערובת יין ביון כשהוא אומר השבח לשני בלבד אהם תפקיד את החולין כולו. וכבר הסיגו הראב"ד ע"כ. ומה שגלפ"ד בזה פירוש הוסיפו במדה אינו

ובד"א. שם פ"ט מהלכות
המנוחין ה"ז. ד' ברש"י.
שם פ"ט מהלכות מע"ש ה"ד :

תום אנשי שם

לענין עומאה. ועפ"י הכ"ז
תפס על התי"ט כתיב סוף
דברי הראב"ד שהוא מ"ט
וג"ל הטעם שאלו רוב
מאכלין כו' הדברי הר"ב
התאכל למנוחין. ואין להם
מקום שכן אלא אה"כ
דעומאה הקלו בתרומה
ולא נמש"ט שלא חזר זה
דברי הר"ב כלל. וכן מ"ט
ואפ"כ מסר דלתין כו'
לגי' הכ"ז או הע"ט שח"פ
דלתין כו' לגי' הש"ל. לא
אין דמאי אה"כ הוא
הרבה בין דמאי דלתין
ל"ז מותר לפרש דהוה
הוא לענין עומאה. ועד
דמ"ט דעת הראב"ד
דלתין לאו להאריך יבין
משמע דל"ל להר"ב שוב
מאחי כהפ"ט שפירש
דע"ט הראב"ד קאי אה"כ
התאכל למנוחין ע"כ. אבל
מלבי"ם הוא דוקא אין זה
מע"ט ארוכה להי"ט דא"כ
ס"ל דעת הראב"ד דלתין
לאו דוקא ועפ"י הטעם
מוכח שכן דעומאה. ולפי'
דעת הר"ב דלתין דוקא
וא"כ תמוה מה שפירש
אבל בתרומה פ"י בענין
אחר דהא לפ"ז דכתיב
שבתהו שון לעבדיו
שבתהו. ועי' ר' ב"ר
ר"ה ב"ש"א פ"י
כלל בעומאה כו'. כ"כ
הראש"ם ב"ש"א חו"ל דמ"ט
ומאכלין בעומאה דלק'
גמ"ד דר"ל לחדש ובהק'
דאינה קולא ורק בתלות
המלאכות קריבו עתה
משם הכי ונ"כ יד
שכיר השרי' לחוד אבל
השרי' בעי' מ"פ שא"ט
אלו לענין איסור גמ'ם
עומאה לתרומה שבי'
מחזיקין אה"כ שריבו אה"כ
לשריפה ל"כ להכי לפי
שאינה מאכל שנקיף על
אלו מחזיקות ל' תבירו
משמע דאפי' בעומאה משם
מותר להאכל לנהנה.
ועפ"י הראש"ם שר"ב ארבע'
לפירושו אפי' דכאן פ"י
הראש"ם ולק' גמ"ד פ"י
ומאכלין לנהנה כהר"ב
ואה"כ תמוה ולא מלאה
ואה"כ תמוה ולא מלאה
לפי' מי ששעיר בזה וכן
התי"ט מח' על ע"ז ופ"י :

ולא יהיו ראויים לאכילה אבל בתרומה האכל בין למנוחין בין
יבשים: ב"ש אומרים כל מעשיה בטהרה. אע"ג דלתין לאו
אוכל גמור הוא ואין תרומה טהנה בו אלא לפי שאכל לקת בני
אדם הילך גאכל בעומאה מ"מ לב"ש
ל"כ שהיו כל מעשיה בטהרה ובגטילת
ידים דין כל שאר אוכלים של תרומה
שהטנו בהם ל"כ נט"ו החלה.
ועומאה כדי שידע שהם תרומה ולא
יאכלו לזרים: חוץ מהפיתפה. שכלל
נט"ו יכולים לחוף בהן ראשן וכך היה
דרכן

מלאכת שלמה

אחיה במים ומייבשין אותה במה כל אלו בידים מסובות מה שאין כן במעשר
שני כדחנן לעיל והפס"ה ושרייה ומנינה וטליה היינו בורש. וממחזיקין היינו
כשי"ה ירק. ועוד היחרא לתרומה היינו בידים מסובות והיחרא דלתין אין
שנו בו היתר בידים מסובות והיתר כסמך זו וזו ועוד דקתי לה מי נבי
כרשיניו ונבי קולי קמני לה דקתי גבה ונכניין וכו' וגאלת בידים מסובות
אלא ה"ק חנה דמתני' ששירו דלתין של מעשר שני במים אין לה קולא
אחרת למאכל בידים מסובות אלא שחננו והאכל למנוחין שמתנין אותה
בשם אחר השרייה ואחר שהתנגבת לזמח' למחזיקין אבל קולא אחרת בידים
מסובות דהיינו חפיפה ומנינה ושרייה כל בני אסירי ל"כ' וזהו מותרת
ליאכל למחזיקין דקאמר היתר הוא גבי מעשר שני י"ט לה בידים מסובות אבל
היתר אחר בידים מסובות אין לה וגבי תרומה שנינו בה קולות אחרות דהיינו
לב"ש חפיפה ולבית הלל אף מנינה וטליה וכי תימא אמאי לא רמו חומרא
דמנינה וטליה וחפיפה אלא במעשר שני ולא בתרומה דהא איסור אכילתן
בעומאה תרומה כי הדדי גינהו שתי תשובות בדבר חדא דמעשר שני לכל
מבור ואם אטו מתירין בו ל"ד' עומאה דהיינו טליה ומנינה וכו' אהו למיעוי
מאי אפי' בשריה מה שאין כן בתרומה דאין אוכלין אותה אלא בהניס וכהניס
וריוזין הן כדאמר' בעלמא ועוד יש לומר הגדה שיש בפייה ר"ע ז"ל כפוק נהרא
דבשלמא גבי תרומה כתיב' נפש צה דמרושת סימן ע' :

יבין תפארת ישראל יבין

ביחשמי. ועומאה דקמ"ל דאין בזה משום הפסד איכתיב: (י) דאף דאיש
נאכל רק ע"י דחק ומש"ה נאכל גם כשעומאה. דלא חל עליה שם תרומה
משם מדאיש אוכל ממש מ"מ ל"כ טהרה נט"ו כשיגוע בה להיכירא דאסור
לזרים: (ח) לחוף בהן הראש דשרי בלי נט"ו: (יט) ליגע בה בלי נט"ו:
(כ) ומדאכשר בשרי' הרי יעומאו בידיו. וגם זה רק להיכירא: (כא) כרשיני'
הם וייקקען בל"א [מחזיקים פ"א מ"ט]. והן ספי מאכל אדם מתלתן ה"ל

ראשונה

בטהרה כדי שלא תפסא ומשורף חוץ מחפיתפה לפי שהיא כבר נפקדה ואין
לרואה לאכילה. ונ"כ לא חסו אה משרף שאישו אוכל. אבל בעשייתיה שהוא
חלפת הדבר התבדיל לזי עומאה יזהר בה בטהרה שאל"כ משמחן בידים:
ד' ונכנסין לירושלים ויולאין. וגבי תלתן לא חסו לליל. ונראה דהיינו דלמנו
בידוע' אה' דלכנסין ויולאין ובלבד בעיקר ע"כ ונ"כ דהמנ"ס בתיבירו שאם פשה
מזן עיקר כנסת ויולא. ופי' הכ"מ כשפשיט עיקר ה"א גיבועה וזכר.
[משניות זרעים ח"ב] י"ח 18

יפדו. מ"ו ט: בש"א. עינים פ"ה כ"ח: ובה"א. מ"ו ט: מטלטלות הנוהגות ה"ו:

תוס' אנשי שם
ד' בר"ב ד"ה יתחלקו ט'
וככה יאכלו אותן. משמע
ד"ל בלא פדיון (ועמ"ק)
דמותה מותר לכתולה
לכסל (נבון) ולשון הר"ס
דכשהל' לא היו פודה
להחליט לכהמה אלא לאדם
ע"כ הרי דס"ל דנשי
ג"כ פדיון. (ל"ה):
ד"ה שורין כ"ו על
הגבש. לא ידעתי מאין לקח
או למהר"ם והר"ם א"ט
אלא לשון חכמה שכתובין
אותן לבסוד קליפתן וע"כ
ז"ל כן דלו כדברי הר"ס
מ"ט החלוט ג"כ שטתן
דכהל' פ"ל לכמה מחזיק ד"ל
בתלתן מכדי הו' חסיפה ואלו
חסיפה מ"ט התם דש"ו
והכה אכרו אלא לאו עמ"ס
הש"ן מלתא אחריהו הו'
ובהו נמי מוכח לכהל'
הש"ן ולא יקט הפ"ן
לכהל' דע'. (ל"ה):

משנה ראשונה
ובתלתן אין עשין עיסה
לעולם. והלכך לא חיי
נמי בני תלתן פלוגתא
דכומא דלא ש"ן ב"ה
ל"ה ט"פון יתחלקו
לעיסות: יתחלקו
לעיסות. פ"י יעקובט ס"ל
חמיס ושטרסו הלאהוין
למחל' אדם ולגנן יאכלו
הכרשיון ג"כ ויפדה
אופס למחל' אדם. כ"כ
ה"ר"ם: ור"ב"א יפדו.
פ"י ה"ר"ב ר"ג סבר אין
פודין כ"ו להחליט
לכבשים. ומשמע דמכילין
פ"ל נהי דנכחמהו אין
פודין הכה לזיון בדוחק
לכדס ופודין וע"כ גפ"ל
במחל' ומו"מ"ל ל"ה דמ"פגלו
ע"כ אמת יפלו כשהו ח"ן
ליבושם. ושמה ח"ן
ליבושם מ"טס הרבס בני
אדם חולקין מדוחק.
ויבדעוהו שכל מניחין
סם מעשר הכרס אין
מניין לאלו חולקין. ופי'
בהשגח להרא"ל פ"ב דין
י"ך בני תלתן והביאו
מ"טס בנחמ' דלעיל:
ושפ"ן בטהרה. ועליל
בני תלתן ש"ב ד"ה חסיפה
בטומאה. ז"ל דחסיפה
הכא גרועה יותר
משיפת כבד דכרסא מאיס
עפי ונפקד וה"ה פ"י
שפ"ן א"ט חסיפה אלו
כחמהו כ"ו אכרסו אלו
ת"ר וק"ו ושפ"ת:
ומבאבילין בטומאה.
ולכיל במעשר שני מוכח
בין להר"ם ובין להכמיס
אין מחילין לכהמה אפי'
ועוד דאין טוב עו מעשר
ויוון דאין מחזיקו מותר
ודא להכיל לכהמה. וכל
להכיל לכהמה מה שקראו
לכדס אפי' בדוחק. והכה
בטומאה שפסקה לגמרי
מחולל אדם מיירי ופ"ה
מקבלת טומאה להרא"ל
ע"כ במעשר כה"ל מותר
אלא דנכחמ' וס"ל כ"ה
דמע"כ

ד יתחלקו לעיסות. מה שפי' הר"ב לאוכל פחות מכביזה לא מיטמא מאחרים. עיני מ"ט בר"ס פ"ב דטהרות: ושפ"ן. פירש הר"ב על הכשר. עקב היה דרכן דומיא דחסיפה דלעיל: ומבאבילין. פירש הר"ב לכהמה. וכן פי' הרמב"ם ושאי תרומה מומעשר שני דתרומה נאכלת לכהמה דלחריבי מקנין כספו וכדחתן ב"מ"ט מפר' בתרא דתרומות: מה

נשמאו רבי מרפון אומר יתחלקו לעיסות (י) והכמיס אומרים יפדו. וישל חרומה בית שמאי אומרים שורין ושפ"ן במהרה (כד) ומבאבילין בטומאה (כח). ובית הלל אומרים שורין במהרה (י). ושפ"ן ומבאבילין בטומאה (כ). רבי עקיבא אומר כל מעשיהן בטומאה (כ):

מלאת שלמה

מחיות: נשמאו ר' מרפון אומר יתחלקו לעיסות. מפ' בירוש' דכשנשמאו בעורן ירעוטי מודה ר' ערפון דאין מחמירין עליהם ונפדין להו' לכהמה אלא מיירי דוקא שנטמאו אחר שנטפו עליהם ואם יש לו עיסות אחרות של מעשר שני או ל"ך לחלקה דמאחר שהן עיסה מסתמא חושב עליהן לאדם כגון שבת צנרת כמותה של דוד המלך. ופי' הר"ב והוסף ז"ל ויול"ין פי' מותר להוציאו לאדם אורך אבל לא ענינו בחוק אלא שיחזירו לירושל' א"כ ומעטט זה לא חזקר דין זה למעלה בתלתן כי התלתן אין בו נורך להוציאו אבל זה רכיבין לפעמים להוציאו כדי לאפותו כי אין עשין תגורים ביחוסלס ע"כ. עוד כתב ז"ל יתחלקו לעיסות דין זה לא חזק לעיל בני תלתן כי התלתן אין יכולין לחלקו כי אין עשין ממנו עיסה ע"כ. עוד כתב ומאכלין פי' לכהמה והיינו דתנן ומאכלין ולא קתני ואוכלין בטומאה עכ"ל ז"ל: בפ"י ר"ע ז"ל דאכל פחות מכביזה אינו לא מיטמא מאחרים ולא מעמא אחרים. אמר המלקט מ"ה הרמב"ם ז"ל כאן וגם מכמה מקומות בפירוש המשנה וגם מפי' הר"ב שמשון ז"ל משמע דדוקא לא מטמא אחרים בפחות מכביזה אבל מקבלין טומאה בכל שהוא ועיין עוד במה שכתבתי על זה ברפ"ה דתרומות: יפדו ואפי' נטמאו כשהן עיסה ומלאות לו עיסות אחרות: ומבאבילין בטומאה. יש מי שפירס מאכלין לכהן עמא: שורין במהרה. כששורין אותם במים לא יכה צידים מסוככות משום דיש קמיות אחרות דנשי שרייה נמי להסיר הפסלת מהן כמו עש"ס כדליתא במסכת בי"ט פ"ק וא"כ לא מוכחא מילתא דמחל' בכהמה ניכור אבל השפסוף אינו נוהג במין קמיות אחרת אלא בכרשיון הלכך ידיעה מילתא דכרשיון הו' ומחל' בכהמה וניהו דש"ו בטומאה: יאבלו צריד. לשון יובש כמו צריד של מנחת צפ' שני חולין והרמב"ם ז"ל פי' סמיכה העבה נקראה צריד. אבל קשה לע"ד דהכה נכס' צריד דגל"ה והכה נכס' צריד וכן פירשו הרמב"ם ז"ל וגם ר"ע ז"ל כפ' המנחות והסגדים דף ק"ב וכדלמרי' לעיני שופר היה קולו עבה או צרור פי' יבש שאין קולו

יתחלקו לעיסות. ואינו כשאר מעשר שנטמא שפודין אותו ואפי' בירושלם. אבל כרשיונים לפי שאין מואכל אדם אין פודין אותו וכסבר ר"ט אין פודין את הקדשים להאכלין לכלבים הלכך יתחלקו לעיסות טהרות של מעשר שני ושימו בכל עטה ועסה מן הכרשיונים הללו שנטמאו פחות פחות מכביזה לאוכל פחות מכביזה אינו לא מיטמא מאחרים ולא מיטמא אחרים וככה יאכלו אותן: וחכ"א יפדו. כשאר מעשר שני והלכה כחכמים: שורין. במים ושפ"ן על הכשר בטהרה בטמילת יד' שסתם ידים שניות ופוסלות את התרומה: ומבאבילין. לכהמה: יאבלו צריד. לשון יובש כמו מלאת שלמה

מלאת שלמה

מלאת שלמה
נשמע רונקו גלגל. אח"כ דקדקתי בערוך שנייהם הניחם בערך צריד דגל"ה צריד דמתני' וצריד דמנחות וגם דאוסר הביאו בסמוך להם בערך צריד דגל"ה וכהן וש"ך בצריד דמה המורסן עב בנינו אף זה השופר עב בנינו ע"כ. ועממא דשמאי דא"ע דשריין ידים מסוככות אבל דעיטמאו [עיין גלגל הר"ס] הן עמ"ן לא שריי שמאי לאכלן מש"ה אין אכולין אלא צריד כן פי' הר"ב שמשון ז"ל אבל הראב"ד ז"ל וגם הר"ם ז"ל פירשו שמשור אותן מן הכשר ואפי' שרייה בטהרה לא שריין דסוף סוף מאכל ארס שניהו הלכך ישמור אותן שלא יכירס שחם יהו מוכשרין לא יזהר בטומאתן לפיכך אובל אותן ביוגס כגון קלי: ר' עקיבא אומר כל מעשיהן בטומאה. מפ' בתוספתא ומיייתי לה בירוש' דה"ק כד היו שוגין ב"ה כל מעשיהן בטומאה לכיון דמחל' בכהמה ניכור לא צריי ברו כלל דתניא בתוספתא כרשיוני תרומה בש"ל שורין בטהרה ושפ"ן ומאכלין בטומאה וכה"ל שורין ושפ"ן בטהרה ומאכלין בטומאה דברי ר' יהודה ר"מ אומר ב"ה שורין ושפ"ן בטהרה ומאכלין בטומאה וכה"ל כל מעשיהן בטומאה ח"ל ר' יוסי כמשתך צביה הלל היתה משמנו של ר"ע צביה הלל לפיכך היה אומר ינתנו לכל כהן ואפי' ע"ה ומשמע דשאר תמיס צביה הלל לא היו שוגים כן אלא כמשתנה* (ה"ה: י"ג ע"ד אם אין עשין). ובר' יוסי או כמשתת ר' יהודה ותלמי' תנאי ניכור אביצה דב"ה ודראס דלא פליג ר"ע אלא דוקא בכרשיון ולא אתלתן דבעדיות לא חיי לה אלא בכרשיון בלבד ולא חניין ההם מתניין דתלתן כי היכי דקארי ר' עקיבא טלה ועוד דר' מאיר שונה בתלתן דב"ה שבו עכרה בשרייה ובשלייה דוקא שרו בטומאה וגבי כרשיון שונה בצ"ה לכל מעשיהן בטומאה אבל הרמב"ם ז"ל פסק כפי' י"ג מהלכות תרומות כר' עקיבא וכפשהט דמתני' דהכה דמשמע דר' עקיבא קאי לתרומתו ומשמע בירוש' כפ' בתרא דלהל דכי פליג ר' עקיבא אפי' בכרשיון לאדם פליג וב"כ בכרשיון לכהמה ועממא דאין טומאה מעייה בלוכלי בכהמה. הר"ב שלמה שיריז"ו ז"ל. אבל הר"ב שמשון ז"ל כן לשון תוספתא דפלוגמא דר"מ ור' יהודה

תפארת ישראל

בווע
(ב) הקשה רבינו הגאון אה"י זקוק"ל ז"ל ז"ל (בי"ד ג"ט) דלגסל אוסר לכתחילה אינה רק מדרבנן. א"כ ק"ל לר"ם לנגל צרוב. וחו' למה כ' כי ירחק ממך המקום כי לא הוכל שאהו לאכילה דכשנעמא יפדו כפי' מ"ב (וב"מ דל"ג א') יגסל טומאתו צרוב. והא"ל דקרא דבוחל קמ"ל דגס פדיון מהני עכ"פ לקוח ככסף מעשר שנטמא למה יקבר כפ"ג מ"י נהי דלקוח ככסף מעשר שלא נפדה טהור כדיוקן מקום. אינו נפדה טמא בקירוב מקום עכ"פ יגסל צרוב. והא"ל דאם נתבטל טומאתו כ"כ נתבטל קדושת מע"ה ח"ה הרי אפס"ל לנגלו כמע"כ קודם שלא הוכשר לק"ט. ולפ"ע ד"ה ב"ה נראה ממ"ה הו' (בטורות דכ"ב ג') ד"ה ובלבד דדוקא חולין טמאים בעלי בטהורי' צרוב. ולא חישיי שמת יחזור ויראה לנגל עס התערבות הזה חולין טמאים אחרים. ויהיה טומאה עוררת טומא' משום דהתערבות לא הועיל להסיר איסורו משא"כ בתרומה כפי' דתרומות סי' י"ז. א"כ כמעשר דהועיל נמי התערבות להסירו באכילה אפי' בדיעבד לא מהני ודו"ק וחו' שמה יוכשר אח"כ ויגרוס טומאה לשאר המעשר. ועמ"ה כפ"ד לקמן סי' ל"ג:

יבין

(ב) פחות פחות מכביזה שלא יעמא לעיסה משא"כ שאר מעשר שני שנטמא נפדה אפי' בירושלים אבל זה מדעיקר מאלכו לכהמה ס"ל אין פודין מעשר שני לכהמה (ב): (כד) דרך לשרותו בנייה ולשפסוף על שרו ל"ך שיהיה בטהרת נעילת ידים בכל תרומה: (בה) לכהמה. דתרומה מותרת לכהמה משא"כ מע"ה: (בו) הוה מלי לנוקע. ככתלתן כל מעשיה בטומאה חוץ משרייתיה רק התם והכה נקטו כאופן לישינה דב"ש. אלא דלב"ש לחומרא וזכ"ה לקולא: (בו) ביוגס שלא יוכשרו לק"ט. משא"כ לב"ש וצ"ה לעיל כשירס אדם לאכלן מותר לשרותם רק ל"ך לשרותו בטהרה. ואילו"ק לשמאי וכי חמירי הגך שאין אוכל ותרומה רק מדיכול לאכלן ע"י דחק מתרומה דאו' דמותר לשרותו בטהרה י"ל דס"ל הוה הטהרת דמדקילא חישי' שלא יהא מזהר בה מלהתעמא והכמיס נצי חיוקן דצרייה ותר' משל תורה (כמטות דף ג' ו' ב') (בה) אפי' השרייה: ויתב

אין מחילין לכהמה אפי' ועוד דאין טוב עו מעשר ויוון דאין מחזיקו מותר ודא להכיל לכהמה. וכל להכיל לכהמה מה שקראו לכדס אפי' בדוחק. והכה בטומאה שפסקה לגמרי מחולל אדם מיירי ופ"ה מקבלת טומאה להרא"ל ע"כ במעשר כה"ל מותר אלא דנכחמ' וס"ל כ"ה דמע"כ

אין מחילין לכהמה אפי' וכמה מו"ט דתרומה מאכלין ולא מעשר. אבל בר"פ מוכח דלכך שאין דרך בני אדם ללוכלו אין מתייבין אותו לאכלו וע"כ דחוי בדוחק דלא"כ פשיטא. וטוב דאין טוב עו מעשר וכיון דאין מחזיקו מותר ודא להכיל לכהמה. וכל להכיל לכהמה מה שקראו לכדס אפי' בדוחק. והכה בטומאה שפסקה לגמרי מחולל אדם מיירי ופ"ה מקבלת טומאה להרא"ל ע"כ במעשר כה"ל מותר אלא דנכחמ' וס"ל כ"ה דמע"כ

ה מה שליקט ליקט למעשר. כל מה שמלקט הכל למעשר עד שישלים דמי מעשר. ויהנה ויאמר אם כל מה שלקטתי הם מעשר מעשר מוטב ואם לאו אוהם של מעשר שנשארו יהיו מחוללין על אלו: ואם בלל והפן. ואם לא ליקט אותן אחד אחד מכאן ומכאן אלא שהיו בלויין ומעורבים ולקח אותם מלא תפניו: לפי

ה מה שלקט לקט למעשר שני. פי' הר"ב ויהנה ויאמר וכו'. וכך כתב הר"ם מאירושלמי. וכן פסק הרמב"ם ריש פ"ו. וקשיא לי דהא בפ"ק דדמאי הן במשנה ב. למעשר שני דדמאי מחוללין כסף על כסף. נחוסה על נחוסה. משמע דלילו ודלוי לא. וכ"פ סם הר"ב.

ה מעות חולין ומעות מעשר שני שנחפורו מה שלקט לקט למעשר שני. עד שישלם (א). והשאר חולין. אם בלל והפן (ב).

שני. ואפשר לומר כדפי' הר"ב שם דשל שני מלכים והשני חריף מחללין. והוא דפי' הוזהב דף מד כתבו דשאיט חריף על חריף מחללין. והשתא הכא דמעוה הרבה הוא ומסתמא יש ציניהם החריפים יוהר מהאחרים ויחלל על

לפי הישבון (א), זה הכלל (ב). המתלקטים למעשר שני (ג). והנבללים לפי הישבון: חלופי גרסאות. ה מה ג"כ סי.

התריפים דוקא. וכמו התנא אמתיתין דלעיל ואמתיתין דלקמן ושם אפרש עוד. ובפ"ק דפסחים דף י' תיגא הניח מנה וגמלא מלחיס חולין ומעשר שני מעורבים דברי רבי. ופי' רש"י ומציא סלעים בצוה מנה וכו' וכתיבו הו' ובחנם פי' כן דמייניהו גופייהו הוה יכול ליקח שיביר מעוה מעשר ואומר אם אלו מעוה וכו'. ור' ינחא בן אברהם הקשה על פי' רש"י דאריך יכול לחלל סלעים ובפי' הוזהב אמר טיבעא אטיבעא לא מחללין ושם פירשנו עכ"ל. הו' קמן דלע"ג דהוזהב פירשו דשאיט חריף על חריף מחללין וצוה מתוך קושיית ר' ינחא בן אברהם. לפי' כתבו דמייניהו גופייהו וכו'. אלא משום דבהרבה מעוה משכחת להו התריפים יותר מהאחרים שבהם. ואולי דעת רש"י למנקט מלחא דפסיקא ומציא סלעים וכו'. משום דהא אפשר דכל המעוה בויס הם. ובזמם צילה פי' ק דף י' מחולפת השיטה היא דתיגא הניח מנה וכו'. דרש"י פי' גופל היפה וכו'. והתוס' תמהו דהא חין מחללין כסף על כסף וכו'. ופירשו דתחלה מחלל על פרוטות וחוזר וכו': אם בלל והפן וכו'. פי' הר"ב שהיו בלויין ומעורבין ולקח אותם וכו'. וכך פי' הרמב"ם בחבורו ריש פ"ו. והטעם גראה משום דיון שהם בלויים ומעורבים אלא לומר שמה שחופן בחפניו הכל של מעשר דדוקא כשליקט אחד אחד י"ל שכל אחד שלוקח הוא של מעשר [ומ"מ איכא בין פירוש הר"ב לפירוש הרמב"ם שהרמב"ם כתב ובלל והפן ולי' המשנה כותיה דייקא. מה שאין כן לפירוש הר"ב שפירש שהיו בלויין וכו'] ודע גם כן דהא כפי' אריך להקשות כמו ברש"א. וכן כתב הרמב"ם בפירושו ובחבורו: זה הכלל וכו'. צ"פ דפרומות איחא נמי כללא כהאי גוונא. ועיין מה שכתבתי שם: אלא

ה מעוה. מ"מ פי' הלכות מ"מ כ"א:

תוספות לדברים

משנה ה (ה"י"ט ד"ה) זה הכלל כו' כה"כ פי' עכ"ל. ולי' דנח לרבות הפילו נחלה אחד בפעם אחת שנתנה לקט ואח"כ בלל פירוט שיהיה תחלה המעוה סלעים מ' מעשר וי' חולין ולקט מ' נעשה מעשר ובארים מ' ובלל מחפנין רק המעוה לחולין כפי שהיה בשם הפיזור ולא כשהיה בשם צילנה שהיה חולין נעושה מעוה דמה שלקט תחלה לא היה ודלוי מעבר רק לחומרה כמ"מ הו"ט ולכן אריך להקשות כמ"מ הרע"ב אבל לקולא לא אמרי' שהיה הכל מעשר רק לפי תשפון הפיזור ודוק. (ממחברות ז"ל):

חרושי מהרי"ח

משנה ה (ה"י"ט ד"ה) מה שלקט לקט למעשר שני פי' הר"ב כו' וקשיא לי דהא בפ"ק דדמאי הן ב' עכ"ל ולי' דהיא יבחי' זכר כל מה שלקט הוא

תוס' אגניו שם

ה תי"ט ד"ה מה שלקט כו' וקשיא לי כו'. הנה הקשה הרא"ש כאן ועי' בר"ם במשנה הסמוכה. במשנה זה הכלל כו'. י"ל דלפי מה שמדמה בנכרת מדברי ב"ב מעוה דקאק למע"ש למה דכריס אף לענין זה דינה הכי. (למ')

משנה ראשונה

דמתי' דלפיל דכל מעשיה בעיהם אלא דכח מקבילי ב' כבולות כהמה דסבדי כיון שיחדה לאביילת ארס איכא סיכא ולא יכלנו זריס. ושמאי חייס. ור"ש פליג אבוליה ואמר כל תפשיקן בעומתא ובתלתין לא פליג לפיל דתלתין חין דכך להאכיל לבהמה לטובם. אכל כרשינין דכין לבהמה: ה מה שלקט לקט למעשר שני. ליקוט מוקטין מעלקת אחד אחד עד שליקט הכל ומלא סקו חסרים ממניס. אמרי' המתלקט למעשר והשאר חולין והחולין תסרו. והטעם דקלט אחד המתלקט פי"ב אינו בא

ה מעות חולין ומעות מעשר שני שנחפורו

מה שלקט לקט למעשר שני. עד שישלם (א). והשאר חולין. אם בלל והפן (ב).

לפי הישבון (א), זה הכלל (ב). המתלקטים למעשר שני (ג). והנבללים לפי הישבון: חלופי גרסאות. ה מה ג"כ סי.

התריפים דוקא

וכמו התנא אמתיתין דלעיל ואמתיתין דלקמן ושם אפרש עוד. ובפ"ק דפסחים דף י' תיגא הניח מנה וגמלא מלחיס חולין ומעשר שני מעורבים דברי רבי. ופי' רש"י ומציא סלעים בצוה מנה וכו' וכתיבו הו' ובחנם פי' כן דמייניהו גופייהו הוה יכול ליקח שיביר מעוה מעשר ואומר אם אלו מעוה וכו'. ור' ינחא בן אברהם הקשה על פי' רש"י דאריך יכול לחלל סלעים ובפי' הוזהב אמר טיבעא אטיבעא לא מחללין ושם פירשנו עכ"ל. הו' קמן דלע"ג דהוזהב פירשו דשאיט חריף על חריף מחללין וצוה מתוך קושיית ר' ינחא בן אברהם. לפי' כתבו דמייניהו גופייהו וכו'. משום דהא אפשר דכל המעוה בויס הם. ובזמם צילה פי' ק דף י' מחולפת השיטה היא דתיגא הניח מנה וכו'. דרש"י פי' גופל היפה וכו'. והתוס' תמהו דהא חין מחללין כסף על כסף וכו'. ופירשו דתחלה מחלל על פרוטות וחוזר וכו': אם בלל והפן וכו'. פי' הר"ב שהיו בלויין ומעורבין ולקח אותם וכו'. וכך פי' הרמב"ם בחבורו ריש פ"ו. והטעם גראה משום דיון שהם בלויים ומעורבים אלא לומר שמה שחופן בחפניו הכל של מעשר דדוקא כשליקט אחד אחד י"ל שכל אחד שלוקח הוא של מעשר [ומ"מ איכא בין פירוש הר"ב לפירוש הרמב"ם שהרמב"ם כתב ובלל והפן ולי' המשנה כותיה דייקא. מה שאין כן לפירוש הר"ב שפירש שהיו בלויין וכו'] ודע גם כן דהא כפי' אריך להקשות כמו ברש"א. וכן כתב הרמב"ם בפירושו ובחבורו: זה הכלל וכו'. צ"פ דפרומות איחא נמי כללא כהאי גוונא. ועיין מה שכתבתי שם: אלא

שלמה מלאכת

שבדי תפוסין עליהן ופי' הר"ם שירילי"ז ז"ל ללא דק ר' זעירא ונריך להניח מעוה של נהש ואח"כ יחלל בהנחת על המעוה שצידו דהא כסמוך חתן דלפי' מדוחק חין מחללין כסף על כסף אבל במסקנא צירוש' עליה דמתני' דכסמוך מיייתי פלגתא דתנאי וקאמר עליה דהיא ברייתא מדברי שניהם נלמוד מחללין כסף על כסף ואין מחללין כסף על כסף וכן פסק הרמב"ם ז"ל שכתב סלע של מעשר שני ושל חולין כשהערבו מציא בלעט מעוה ואפי' מעוה נחשת וכו' משמע דכי קתני מתני' מציא מעוה דהיינו פרוטות קולא אשמעי' דלפי' פרוטות שמחלדות שרו מדוחק וכ"ס כסף: זה הכלל. לרבות קבניות חולין וקבניות מעשר שני שנתפזרו וכן פירות ופירות אף לקטן בלגונ וחסרו יעלים מדת מעשר שני ואם חסרו לחולין ואם חפן וכו'. לפי תשפון הוא החסרון והכי איחא בתוספתא ואין נריך לדחוק ולומר דזה הכלל לסימנא בעלמא נקטיה כמו זה הכלל דבבב' פירקין אפי"ג דים כיולא ב' גנומ' צפ' הקורא עומד כמו שכתבתי סוף סו' ב' ודבב' לר"ן לפי הישבון. צירושלמי מפ' להנבלין והנחפנים קאמר כי היכי דלא תיקשי רישא איסיפא ומשמע מהרמב"ם ז"ל דגם הכא כבבלין נריך תנאי וז"ל סם ר"ם שני והנבלין לפי תשפון ומתנה ואומר אם אלו שבדין כן המעשר השאר חולין ואם הם חולין הרי מעוה המעשר בכל מקום שהם מחוללין עליהם ע"כ. ועיין במקו יוסף ר"ם הבית והעליוה דפריש הוא ירושלמי

יבין ישראל תפארת יבין

יהוה ויאמר אם מה שלקטתי כבר איתו מע"ש אזי יהי' המעשר מחולל על אלו שלקטתי כבר ואזו מה שלקטת אח"כ הו"ל חולין. ואף דאין מתלבים מע"ש חולין בשניהם מין מטבע א'. גראה לי הכא דהמעשר איתו בענין הו"ל אותה שהגביה כבר כחריפו טפי והרי בא' מהמתבצעות חריף טפי מחללין כהו' [ב"מ דמ"ד]. ועוד שאני הכא דלא אפשר היכא דאין לו מין מטבע אחרת לחללן: (ל) שלא לקטס א' א' שיהיה אפשר לומר כל א' שלוקט של מעשר הוא רק עירבן

אלא או ממעשר או מחולין וספק הוא ואולי' לחומרה וכו' הוא של מעשר. וכוון דפקע בה מעשר מניילא אולי' לפי תשפון. ובידעו שלמי' אמר הא דהמתלקט למעשר דוקא שליקט מכאן ומכאן אבל ליקט מלך אחד או כבלל וחסן ופי' תשפון ע"כ ופקסיה הכמז"ם בחבורו רפ"ו. ולי' דה"ל דוקא אם נתפצרו לכהן ולבנין. אבל נפלו כולם בתקום אחד אפי' מתלקט לפי תשפון והטעם דזה ליקוט שבוטל בתקום אחד הרי הם כולו לא נפלו אלא מונחין מעורבין בדיסין וכשנתקמו מתוך הכיס שננגבו או נאצדו מקלפין ודלוי חוללין לפי תשפון דשלוה בתוקף שותפות קיימי ומה שנתקם נתקם לפי תשפון דכולהו כנוף אחד חשיבי. אבל התפזרו ארלה לה חוקה השותפות. ודברי הר"ב בזה שכתב ב"ב והפן ש"ה ליקט אותן אחד אחד מכאן ומכאן אלא היו מעורבין ולקט מתן מלא תפניו ע"כ. איתו מדוקדק דמאי איכיא שלקט מלא תפניו אפי' ליקט אחד אחד חוללין לפי תשפון כיון שלא ליקט מכאן ומכאן אלא כיון מלך אחד דפי': זה הכלל המתלקטין כו'. פקד' שבו"מ. ולפי"ל לכללא לאתויי נמי עגבו המעוה והמזוים כנגב אף החיזק אחד אחד למעשר ואם עמיס עמיס או יוחד לפי תשפון. וכל זה במעוה מעשר ומעוה חולין. וכ"ס מעוה מעוה מעוה חולין אבל על הדיע כנוף הדיע כנוף חולין ומתן חולין. ור"ש מעוה מעוה חולין לפי תשפון. פי' הר"ב שם לזה מנה וזהו תאמס כו'. ואפי' למ"ד בני שותפין חולקין לפי מספר השותפין ולא לפי המעוה. היינו כבשערו והתו בעמעות אבל הכיזו המעוה מתמת ענתן או פתמו חוללין לפי תשפון וימא כל דפריש מתובה פריש ואם לזה מנה וזהו תאמס מם שחקר משל תאמס חסר. וי"ל הא

מעשר שני פרק ב מעשר שני הוספות יום טוב ע"א

רבה"ט ז"ל ע"פ ה"מ:מסורה. ע"פ ע"פ

חלופי גרסאות

שקל כסף וישקל כסף... בשיקל כסף ובשיקל ז' ע"פ... וכן ג' ע"פ. ופירות פ"ה... כחלופי נבינים מלאה ג'... הבקש ג"מ כסף... וכן כחלופי.

חדושי מהרי"ח

רק כפי מעשר שני רק שהיה הוא לפי השבון... לכן יכול לחלל מיניה וביה... ואפילו לא תאמר סברה... שה"ב לפי הירושלמי של... ח"ב דביצה דף א' ע"ש... שהביא כאן הרב ה"ר... באמת נראה לומר דגם כאן... מיירי כך שבחלתה מחלל... על פירות נהגות וספק... המעשה ה' על מ"ז של... של מעשר שני ושל חלופי... מביא בשלש משות וכו'... והוא תרין לעיל ודוק:

עליו תחום' דמס' עדיות פ"ק הני ליה צהדי דברים דב"ט לחומר. לך נראה דב"ט דוקא בכל הסלע קאמרי ולא יחליף ב' וג' פעמים שכל פעם משתכר החטוי ונמלא מפסיד מעשר שני ועוד י"ל דהכא דוקא יתן בכל הסלע מנחה שלא יתעפשו בדרך קודם שיגיעו שם ע"כ. והר"ם כחז תירוש בחרא ועין לקמן בסמוך: וחבמים מחירין. פ' ה"ב כיון שאין לו אלא הני דינר כסף. משמע דטעמא דשריפתא הוא משום שאין לו דינר כסף ואילו בפירות לא איכפת לן. ובירושמי איכפת. דאמר ריש לקיש מה פליגין ר"מ ורבין בפירות שאין בהם כדי כסף. אבל בפירות שיש בהם כדי כסף. אף רבין מודו. והרמב"ם סוף פ"ה מהלכות מעשר שני יחיד טעמא כפי הפורש.

ובזה אומרים שקל כסף ושחל מעות פ"ה. רבי מאיר אומר אין מחללין כסף ופירות על הבקש טו. וחבמים מחירין טו: משמע דטעמא דשריפתא הוא משום שאין לו דינר כסף ואילו בפירות לא איכפת לן. ובירושמי איכפת. דאמר ריש לקיש מה פליגין ר"מ ורבין בפירות שאין בהם כדי כסף. אבל בפירות שיש בהם כדי כסף. אף רבין מודו. והרמב"ם סוף פ"ה מהלכות מעשר שני יחיד טעמא כפי הפורש.

מ"ש הכ"מ דכשהפירות מועטים פחות מדיוג אינם ראויים לפירות בפני מועטים ואין מתפסים סלע מזה עם המעות ומתפסים סלע עליהם. אבל אם יש בפירות דבר הראוי אין זוקקים כסף עמהם לחלל על כסף אחר שאין מחללין כסף על כסף. ע"כ [כשהשגותיו]. אבל בפירות למסכת עדיות פ"ה מנחה ט מפרש מע"א וע"ש. והתוס' בפ' הזהב דף מה. העתיקו המשנה בזה הלשון. ר"מ אימר אין מחללין כסף על כסף. וחכמים מחירין. נראה והוי שגירסא אחרת נדומה להם: בית

ובזה אומרים. לא יפרוט אלא חליין שהפרוטות יולאות בירושלים ושיבא שם יהיה לך לפרוטות מיד לקניה לרכי סעודה ואם ירדו הכל אלא שולחני לפרוט ויקרו הפרוטות ונמלא מעשר שני ככסף. לפיכך ישאו פרוטות עממן להוליא במקת ולכשיכלו יפרוט בכסף שזירו מעט מעט: שקל. הוא הני סלע: אין מחללין כסף ופירות על כסף. מי שיש לו חני דינר כסף של מעשר ופירות של מעשר שוין חני דינר לא יפרסם יחד לחלל על דינר: וחבמים מחירין. כפי האי גוגא ע"י לירושל פירות כיון שאין לו אלא חני דינר כסף אבל לחלל דינר כסף ופירות שוין דינר על חני סלע שהוא שני דינרין

מ"ש הכ"מ דכשהפירות מועטים פחות מדיוג אינם ראויים לפירות בפני מועטים ואין מתפסים סלע מזה עם המעות ומתפסים סלע עליהם. אבל אם יש בפירות דבר הראוי אין זוקקים כסף עמהם לחלל על כסף אחר שאין מחללין כסף על כסף. ע"כ [כשהשגותיו]. אבל בפירות למסכת עדיות פ"ה מנחה ט מפרש מע"א וע"ש. והתוס' בפ' הזהב דף מה. העתיקו המשנה בזה הלשון. ר"מ אימר אין מחללין כסף על כסף. וחכמים מחירין. נראה והוי שגירסא אחרת נדומה להם: בית

מ"ש הכ"מ דכשהפירות מועטים פחות מדיוג אינם ראויים לפירות בפני מועטים ואין מתפסים סלע מזה עם המעות ומתפסים סלע עליהם. אבל אם יש בפירות דבר הראוי אין זוקקים כסף עמהם לחלל על כסף אחר שאין מחללין כסף על כסף. ע"כ [כשהשגותיו]. אבל בפירות למסכת עדיות פ"ה מנחה ט מפרש מע"א וע"ש. והתוס' בפ' הזהב דף מה. העתיקו המשנה בזה הלשון. ר"מ אימר אין מחללין כסף על כסף. וחכמים מחירין. נראה והוי שגירסא אחרת נדומה להם: בית

מלאכת שלמה

ב"ה לחומר וקשה דה"ל למתנייה בעדיות גבי קולי ב"ט וחומרי ב"ה והיא אינה שמים התם רק כפ"ק דאכתי לא נתת תנא לאשמועי' קולי ב"ט וחומרי ב"ה. והר"ם שיריליו ז"ל תירץ בעד רש"י ז"ל דהא דפרטיק בכל דוכתא וליתנייה גבי קולי ב"ט וחומרי ב"ה לאו למימרא דבאוחו פרק שמחיל אלו דברים מקולי ב"ט וחומרי ב"ט דוקא קאמר דליתנייה שם דהא כמה תנאי פליגי על אותן המתניין שם ומסיפס עליהם בפירקי אחרני אלא בעדיות כלומר כבולה מסכת הוא דקאמר אבל מה שהוקשה לי בדבריו ז"ל הוא דאי שטמא דבית הלל משום שיוקרו הפרוטות בירושלם ונמלא מעשר שני מפסיד וכו' מאי שייכא הכא פלוגתא דר"מ ורבין וכי תימא מילתא באכפי נפשה היא ליתא דהא בעדיות קמי לה צהדי פלוגתא דב"ט וב"ה דומיא דסיפא דפורט בירושלם דפליגי על ת"ק דב"ה כל הנסו תנאי ודמייין לרש' עדיות דלשכתן רבנן דפליגי על ב"ה יבית שמיא ואמרי לא כדבריו זה ולא כדבריו זה אף שבוו ב"ד של אחריהם הנהו תנאי וה"נ נפרס הכא ועוד לדידה חייב דהכי אמרי' בירושלמי דינר כסף ודינר פירות דברי הכל אסור מ"ס דרבין לך נראה לי דטעמא דב"ט היינו דסברי דיכול אדם לנרץ חוץ לירושלם אף אם יש בידו כל כך הסלע מפרוטות וצא לנרץן בשלע שיכול וכ"ש אם יש בידו חני סלע מעין של כסף וחני סלע בפירות או בפירות דשירי לנרץן בשלע וב"ה פליגי עלייהו בכל שיעור סלע מפרוטות כיון דעבד ביוון למעשר שני דפרקי פירות כ"כ נמסח ר"מ על שיעור סלע ולא הייש פרוטות מחלדות שהתא שאוחו דרכו ללכת לא שריקן פירות

תוספות רע"ק

דצריך בשלע וחובשו של קין. דהיינו אם הסלע של מעשר הוא כולו קין צריך להביא בשלע חובשו שמת דעל הקרן שני ג"כ מוסף חובשו. ואם בשלע הראשון היה קרן וחובשו של השני חובשו. ואם בשלע אבא לא על החובשו שיש בשלע כי אין מוספיין חובשו על חובשו. בב"ט (דף ג"ד ע"ב) ותוס' שם: תוס' אנשי שם

האוקימתא הוא בנ"מ התם למאי דס"ל לרי' זכ"ה ולי' בלתי' דרבי דבבבא וכו' פירא לגבי דהבא אבל למאי דק"ל חוקותיו דרבי נדבבא פירי ובבבא טעמא דמרי' אסור לחלל כסף על דינרי זכ"ה וקשה על ב"ה אמאי מחירין וכליתו להכ"מ נס"ה הי"ג ממע"ט שכ' משות מע"ט מחללין על דינרי זכ"ה היינו פרוטות של מע"ט שהן מנחה ודחי פירא לגבי דהבא ובבבא כדאי' התם הוא דבבבא חיהא הפרט סלע ט' דלמלא דמוחר לחלל כסף על פרוטות היינו דוקא בירושלם דשם שריק ליקא צעד כסף פירות כדליתא נב"מ' אבל להר"ב דמ"ט סליש' של כסף קשיא וראיתי בנר"א בנ"מ שם שכ' דלפי המסקנא חוקותיו דרבי לא פליגי ב"ט זכ"ה בדבר זה ואסור לכ"פ לחלל סליש' על דינרי זכ"ה ומצאתיו נוסח ליתא דבי ילווחו דרבי ולעשי דבי קשה לתמוך משנה שלמה לפי האמת ונראה לע"ד דפלוגתיהו הוא משות מע"ט של מנחי דליתא כפ"ק מ"כ מחללין כסף על מנחה ונבבא של פירות ופליגי אם מותר לחלל על דינרי זכ"ה משום גורס

תוספות רע"ק

דצריך בשלע וחובשו של קין. דהיינו אם הסלע של מעשר הוא כולו קין צריך להביא בשלע חובשו שמת דעל הקרן שני ג"כ מוסף חובשו. ואם בשלע הראשון היה קרן וחובשו של השני חובשו. ואם בשלע אבא לא על החובשו שיש בשלע כי אין מוספיין חובשו על חובשו. בב"ט (דף ג"ד ע"ב) ותוס' שם: תוס' אנשי שם

האוקימתא הוא בנ"מ התם למאי דס"ל לרי' זכ"ה ולי' בלתי' דרבי דבבבא וכו' פירא לגבי דהבא אבל למאי דק"ל חוקותיו דרבי נדבבא פירי ובבבא טעמא דמרי' אסור לחלל כסף על דינרי זכ"ה וקשה על ב"ה אמאי מחירין וכליתו להכ"מ נס"ה הי"ג ממע"ט שכ' משות מע"ט מחללין על דינרי זכ"ה היינו פרוטות של מע"ט שהן מנחה ודחי פירא לגבי דהבא ובבבא כדאי' התם הוא דבבבא חיהא הפרט סלע ט' דלמלא דמוחר לחלל כסף על פרוטות היינו דוקא בירושלם דשם שריק ליקא צעד כסף פירות כדליתא נב"מ' אבל להר"ב דמ"ט סליש' של כסף קשיא וראיתי בנר"א בנ"מ שם שכ' דלפי המסקנא חוקותיו דרבי לא פליגי ב"ט זכ"ה בדבר זה ואסור לכ"פ לחלל סליש' על דינרי זכ"ה ומצאתיו נוסח ליתא דבי ילווחו דרבי ולעשי דבי קשה לתמוך משנה שלמה לפי האמת ונראה לע"ד דפלוגתיהו הוא משות מע"ט של מנחי דליתא כפ"ק מ"כ מחללין כסף על מנחה ונבבא של פירות ופליגי אם מותר לחלל על דינרי זכ"ה משום גורס

תפארת יבין

הנחשה של מע"ט יפרוט סלע כסף שלא יתעפשו הפרוטות בדרך: (מה) שאם יבואו הכל עם סלעים לירושלים וירדו לקניה לרכי סעודה בפרוטות וירדו כולם אלא שולחני לפרטם ויבייקרו הפרוטות ויפסיד למע"ט ותוס' (ב"מ דמ"ד) הקשו על פירוש רש"י זה דא"כ הו"ל מקולי ב"ט ומחומרי ב"ה ולא נכנסו בעדיות [פ"ד]. להכי פירשו דב"ט מחמרי ואמרו דדוקא בכל המעות סלע כדי שלא יתעפשו ולכ"ה גם בעד חליין שרי דלא חייבי משנה

ישראל יבין

לעפשי. ולר"א לב"ט דוקא כל המעות שיהן בעד הסלע יהיו של נחשה ולכ"ה גם אם יהיו חני המעות של כסף. ורק החני של נחשה שרי להחליף על סלע כסף. ור"ל אף דאסור להחליף כסף אכסף הכא שטלל לכו עם נחשה שרי. א"כ חוץ לירושלים מיירי וכן נלפע"ד מדלא נזכר מלה לירושלים רק במנחה ט' לקמן: (מו) צ"ט לו צהדי דינר פירות וחני דינר משות מע"ט לא יחללם על דינר שלם: (מו) דמדהספירות מועטים אין

ראשונה

כסף על כסף מחירין פ"כ. ואפשר שזו ג"כ נירסת התוס' בנ"מ שהעמיקו מהני' כסף על כסף ולא הזכירו פירות. ומ"מ פ"ה ד' דמקו הוא דמאן ליתא לן דפרוטות דב"ט וכו"ה הם כסף שני שמתא המעשר עממו חילגו על פרוטות הללו. ושור דמתי לים לנ"מ לפת כסף הכא מנח פירות לימני סהם אין מחללין כיוון דלדעיל קאי. ומילתי' דמכמים נמי לא מסיימא דשרי בכסף מנח כיון דכסף דל"ת היינו פרוטות. ולפ"ד מנח דטעמא דב"ט דלמני שקל כסף שלא יחליף יומר תמוס הספק הקלבון הוא דכ"פ' לפיל. וסמך לה פלוגתא דר"מ דמכמים בירושלמי פני משו"ה הוא דכשמתלויף כסף ופירות על הכסף הקלבון שמתן לשולחני בשביל הפירות נדון הוא להקל משאו אבל אם מנרץ להם הכסף והשולחני טעל שכן גם בשביל הכסף. זה מפסיד בחכס למה ריות יש לו שיוכל כסף ונתון כסף. וחכמים מחירין תמוס דמייירי פירות שאין בהן כדי כסף כדלמח בירושלמי שא"ל להחליף הפירות נבדס בלא הכסף והיו כן הקלבון בשביל הפירות ושדי והכי מוכחא מהני' גופה דאשוי בשופטי עסקיין ונתה לו להחליף כסף בכסף. אלא שא"ל לו להחליף הפירות בלא הכסף. ור"ת אפי' הו"ל אסר דהשולחני אינו עורה בחכס במשקל הכסף ג"כ ומנחא תפסיד נאם

דמינון דלא מלו ליה פרוטי כסף. דקלע אחד דבב מועט הוא ותנאי חמדי ולפ"ד קלע אחד דוקא. וכן במחני' דלקמן: ובר"א שקל. והני תנאי דפליגי עליה במחני' דלקמן פלוגתא פלוגתא דרבין כסף או כבישית כסף. או אכנס אכפרי כסף. הכא לא פליגי דדוקא התם שטעל פרוטות מן השולחני והוא לך ליתן שכן לשולחני בחילופו כדרך שמתנין קלבון לפרוטות וכל שמתלויף יותר טען שכן יוסר. והלך אמתי התם בלא יחליף אלא מעט ולא יפסיד קלבון מרובה שמת לא יוליא כל הפרוטות ומפסיד הקלבון תמס. אבל הכא אדרבא הפרוטות נרדו פשיטא שאין מחירין אוחו להחליפן על כסף וליתן שכן נלקטון מספק שמת לא יוליא כל הפרוטות דמספק אין לו להפסיד מכות מוכסד כמו במחני' דלקמן: ר"מ אומר אין מחללין כסף ופירות. יש לנרקה מה ראה להפסיק בפלוגתיהו דב"ט וב"ה בניתי הפורט והכניס בנייהם פלוגתא דר"מ וחכמים. ונראה דמנחם זה גורם בהר"ב בפ"ק דעדיות כסף פירות בלא וי"ו ומפרש דה"ק כסף הכא מנח פירות אין מחללין דדייש הכסף כסף ראשון ולא כסף שני והשקא פליגי אב"ט וב"ה דלעיל דשרי לחלל פרוטות שם כסף שני וחכמים מחירין פני מנ"ה וב"ה דליתו שכו בפרוטות וחכמים אף

נאם

ר' עובדיה מבראנורה מעישר שני פרק ב מעישר שני חוספות יום טוב עב

מניה את הסלע ואומר. מה שישנו הטעורים מן היין לכשישמו
תהא סלע זו מחוללת עליו מעבשו. כמלא מה ששמו טעורים
היה מעשר. ומה ששמו טמאים היה חולין. ואינן חולין ומעשר שני
מעורבים זה בזה. שאין היין קדוש
בקדושת מעשר. אלא לכשישמו
חחר היין ששמו בלבד להיות
מעשר למפרע:

מניה את הסלע ואומר מה שהטהורים
ישותם סלע זו מחוללת עליו. נמצאו
טהורים וטמאים שותים מבר אחד (ו):
כר"מ דכזירא ל"י דאף בזאורייתא יש
זכירה. ולא קיימא לן הכי כמ"ס הר"ב
במ"ד פרק ז דממאי. ועיין שם במ"ב: נמצאו טעורים וטמאים שותים מבר א'
זכות ושיהיה הכלי מחרס ובתנאי שלא יגע ביין. וכלי חרס אינו מטמא מגבו. אבל אם היו טמאים בזכות מטמא בהיסט. עכ"ל. ודתקן
שותים רוטה לומר זה אחר זה בתחלה הטעורים ואח"כ הטמאים אבל הטמאים ראשים להשקות לטהורים ע"פ אלו התנאים:

מלאכת שלמה

דאין כלי חרס מקבל טומאה מגבו אלא מאוירו דאילו הוה טמאים טומאת זביה
הא מטמאין בהיסטין ואין חקיה אלא שיטרה אחר לטמאים וכן כפי' הרמב"ם
ז"ל: מה שהטהורין שותין סלע זו מחוללת עליו. על יין ששותין לדמרי'
כפי' הערל דמעשר שני בין אכלו בטומאת הגוף בין אכלו בטומאת עננו לוקה
ויליף לה החס מקראי ומה' חני הכא כתיב אלא יבטלו לאכלו בטומאת עננו
וטמאים נמי לא יבטלו לשותו מעשר שני טבור בטומאת הגוף אומר מה
שהטהורין שותין ממנו תהא סלע זו של מעשר מחוללת עליו ונמצא מה ששמו
טהורין היה מעשר ומה ששמו טמאים היה חולין: שותין מבר אחד. ואינם
חוסאים הר"ם שיריליו ז"ל. וכתוב בתוס' י"ט ודמתן שותין ר"ל זה אחר זה

בתחלה הטעורים ואח"כ הטמאים אבל הטמאים ראשין להשקות לטהורים על
פי אלו התנאים ע"פ פי' שנה יגעו ביין ושיהיו טמאים בשאר טומאות מלבד
זכות ושיהיה הכלי מחרס וזכ"ל בשאין אחר מערה אבל אם אחר מערה
אפילו טמאים טומאת זביה. וז"ל הר"ר יהוסף ז"ל ונמצאו טמאים וטהורים שותין
מבר אחד לאו דוקא מבר אחד כי אינם שותין מן הגד עננו כי אם היה בין
הן מטמאין את היין ואסור לשותו בהורה מעשר שני אלא מיירי שמערים
מן הגד לטובן וכל אחד יס לו כחו בפני עננו ומיירי מני סין טמאים טומאת
מה ולא טומאת זביה כי הטמא טומאת זביה מטמא את הכלי כפי' אף כשיש
אחר שמערה לטובתו ויבטלו טמאים זביה עכ"ל ז"ל:

יבין תפארת ישראל יבין

שיערו כל א' לכוזר מבר א' של יין ומה שיטה הטעורים ירלה שיטה
מחולל על מנות מע"ס שזידו והרי טמא אסור במע"ס: נו) מוקי בירושלמי
שיטה היין בכלי חרס שאינו מק"ע מגבו מידי הטמאים ועירו כל א' וא'
לתוך כוסו שלא יגעו ביין וטמאיהו והטמאים היו בשאר טומאות דחי

משנה ראשונה

י נמצאו טעורים וטמאים שותין מבר אחד. ומתנה זו לזכיה באור.
דלכאורה נמנה שהטעורים וטמאים שותין יחד כחבר מתוך הגד אלו מלך זה
ואלו מלך זה. וזה לא יסבן כהכי הטמאים מטמאין כל היין בהשיתן
נמצאו ששמו הטעורים מפטר עמא ומה' אומר מעבשו לכשישמו להשמה
בשעה שתיים עדיין אינו מעשר ואינו אלא חולין. מכל מקום אין נראה
לשתייך לתחלה לטמא היין ששמו טמא מעשר למפרע בשעת שתיים.
אבל הכא לא איירי אלא ששותין הטעורים ואח"כ הטמאים. או שמתכוין לתוך
הכוס אלו לטוב טהרה ואילו לטוב טהרה וכל עננו לא בא אלא ללמדנו שאם
מתכוין שתיים שפיר יבא חלו מעשר והוא חולין ואפ"כ שהמשקה כולו מעורב
ומשכחת לה שאין קורא לו שם מעשר מיד אלא אומר מעבשו לכשישמו שאין
הל מעשר מיד אלא כשישמו הל המעשר למפרע כמ"ס הר"ב וכ"כ החא"ב ד'
בשעה שפ"ה. וז"ל דמתני' אחיה כמ"ד יס זכירה ואינה הלכה כמ"ס
הר"ב פ"ז דממאי מ"ב וז"ל עלה כתב בן כ"כ כחן שאינה הלכה וכן כמ"ס
בפירושו ובמבואו לא הזכיר זה שאומר מעבשו לכשישמו. והכ"מ ב' שהרמב"ם

הלכתא גבירתא בללא פרק ב

פרק ב משנה א מותר ליקח במעט מע"ש רק דברים שראויין לאביה
ושתייה וסיכה. ויין וחומץ אינן ראויין לסיכה. אין לפטם שפן מע"ש
המשליך העקרי בשמים עם הבלות בהם. גם אין ללקחו במעט מע"ש מילא חיי
לכל אדם. אבל יין מע"ש מותר לפטמו מדעתו עם הבשמים וגם ניקח במעט
מע"ש. מע"ש שנתערב במאכל חולין חוץ לירושלים. והשביח ע"י הערבתי. או
כשפודתו חרטוב יפה כמה שבה מע"ש לפי חשבון. דאם א' שרה בפלים כחברו.
בגיע לו ג"כ ב' חלקי השבח. ורק בעיות מע"ש שאפאה. נחשב כל השבח שבבת
למע"ש. דאין שבה נזכר בפת. וכן בכל דבר שנתערב במע"ש והשביח.
רק כפיניכר הדבר שנתערב. או השבח לפי חשבון:
משנה ב שמן מע"ש מותר לזכור בירושלים. ק"ו מתרומה דאסור לזר. אף
דבכמה דברים קל תרומה במע"ש:
משנה ג מתלן דחיי לאכילת ארס קצת. חיכה כשנתבשל בצמחו יאכלנו. ולא
יאצטרו שמא יפסא בהמשך הזמן. מדנאכל רק לפרקים. והרי בשנסמא
אינו נפדה להבהה. אבל תרומה א"צ אכלו מחר מרמסקין תחת תבשילו. משא"כ
מע"ש. מותר לאכול מתלן מע"ש בלא נפי'. אף שבתרומה צריך. ורק כששרדו
מרמסקין צריך גם במע"ש נפי':
משנה ד וויקצתן מע"ש דחיי קצת מפי מתלן לאביה. צריך ג"כ לאכילן מיד
כדאשטר מחשש הג"ל. וקילא אעפ"כ קצת משאר מע"ש. שכתבירצה
לפחם ואין דחיים תוך ירושלים. מותר להוציאן משם. וגם כשנסמא יפדה. וא"צ
נפי' כשיאכלנו או כשמשפץ בו יבש על בשרו. ורק כשישרדו צריך נפי'.
משנה ה נתערבו לו מנות חולין ומע"ש ונתפורו בקרקע. מה שילקח התולה
תחלה. שייך למע"ש. רק יתנה שמה שבנלקס אינו ממע"ש יהיה

בחוץ על המע"ש. אבל אם הפנס הרבה בידו. ואבדו קצת פתעורבות. יחשב
הנחמר לפי חשבון. ואם קצת פתעורבות לקס א' א'. והנשאר חפן. וחסר קצת
פתעורבות. כגון שנתערב כ' מעשר וי' חולין. ולקס י' א' א' חפן י"ב. ונחסרו
ח'. הרי י' הנלקסים תחלה כולן מע"ש. והי"ב שחפן יחשב ח' מתן למע"ש וד'
חולין. מרביתתה הפזור היה המע"ש כפל מחולין:
משנה ו סלע מע"ש שנתערב בשלע חולין שרוצה להוציא חוץ לירושלים. מביא
בשלע א' פרוסת נחושת. ויאמר. השלע מע"ש שבתעורבות זה יהיה
בחולל על פרוסת אלו. ואח"כ יחזור ויחלל הפרוסות על השלע היותר טובה שבב'
השלעים שנתערבו. דאינ' דאכור לחלל מע"ש כסף על נחושת. בדרחק שרי. רק
צריך שוב לחללו על כסף:
משנה ז מותר לחלל שלעים על דינרי זהב. ולא היישנין שיתעבב ע"י
מלעות לירושלים:
משנה ח אף דאכור להחליף כסף מע"ש על כסף חולין. אפ"ה כשיש לו חצי
מעות כסף. הוציא נחושת. מותר להחליפין יחד חוץ לירושלים על
סלע שלם. אכור להחליף פירות וכסף על סלע כסף. ורק כשאין בהפירות לבתן
שורה דינר. או שרי למרותן בצורה על כסף:
משנה ט כשחלל סלע מע"ש בירושלים. פורס רק חצי' בפרוסת נחושת:
משנה י ויהי לו סלע מע"ש בירושלים. ובר חרס יין חולין. ובני ביתו מקצתן
טהורים ומקצתן נסמא בפת ונעשו אח"ש. או שחבלי שהיין בחמת הוא
כלי שפץ שיטמא סמ"ח שיגע בו מגבו. אבל מטמא הג"ל אינו רק ראשון
לשומאה. יאמר כל מה שימונו וישתו מנוסם בני ביתי הטהורים יהיה מחולל על
סלע מע"ש. וי' שיתו הטהורים והטמאים כל א' מבוטו מין זה: